

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

Tchaj-wan pohledem New Southbound Policy
Taiwan through the lense of New Southbound Policy
Bakalářská diplomová práce

Autor: Adam Bašínek

Vedoucí práce: Filip Kraus, Ph.D.

Olomouc 2024

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma: *Tchaj-wan pohledem New Southbound Policy* vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího práce a uvedl jsem v ní všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne. 25.06.2024

Podpis .....

Abstrakt

Tato bakalářská práce nahlíží na problematiku současné socioekonomické situace na Tchaj-wanu, a zkoumá, jak tuto situaci ovlivnilo zavedení New Southbound Policy. Tchaj-wanská ekonomika zaznamenává od druhé poloviny 20. století stabilní a rychlý růst. A daří se jí hlouběji integrovat mezi okolní státy Jihovýchodní Asie. Ve svém úvodu se práce zaměřuje na historický úvod a teoreticky vymezuje socioekonomické pozadí, na kterém NSP vznikla. Dále jsou v práci představeny otázky mezinárodních organizací, a jejich vztah k Tchaj-wanu. Následuje problematika samotné NSP, která je ve všech svých rovinách analyzována, tak aby výsledkem práce mohl být komplexní obraz, zachycující její nejvýznamnější složky. Práce tedy řeší otázky mezinárodního obchodu, vzdělání, turismu, a vývoje geopolitické situace v regionu JV Asie.

Klíčová slova: Tchaj-wan, New Southbound Policy, Go South policy, Go South strategy, školství, cestovní ruch, mezinárodní obchod.

Poděkování

Především bych rád poděkoval svému vedoucímu bakalářské diplomové práce, panu Filipu Krausovi, Ph.D za cenné rady, trpělivost a ochotu při kompletaci mé práce. Dále bych také chtěl poděkovat všem vyučujícím, které jsem během svého studia měl tu čest potkat a absolvovat jejich kurzy. V neposlední řadě patří můj dík rodině a přátelům za jejich podporu.

Obsah

1. Úvod	7
1.1 Výzkumné cíle a otázky	9
1.2 Hypotéza.....	10
1.3 Metodologie	13
1.4 Struktura práce.....	14
2 Politická, ekonomická a sociální situace na Tchaj-wanu - z pohledu historie jeho vztahů s JVA.....	15
2.1 Politický vývoj na Tchaj-wanu od roku 1949	15
2.2 Ekonomický rozvoj a mezinárodní obchod Tchaj-wanu.....	18
2.3 Demografický vývoj	19
2.4 Tchaj-wan a jeho mezinárodní vztahy.....	21
3 Problematika členství Tchaj-wanu v mezinárodních organizacích.....	24
4 Historický úvod ke kampaním Go South	27
4.1 První a druhá Go South policy prezidenta Li Teng-chuej: 1994 – 1996, 1997 - 1999	27
4.2 Go South strategie prezidenta Čchen Šuej- pien: 2002 - 2008	30
5 New Southbound Policy a její obecné cíle.....	31
5.1 Mezinárodní obchod a rozvoj ekonomiky vlivem New Southbound Policy	34
5.2 Dopad New Southbound Policy na turismus.....	35
5.3 Dopad New Southbound Policy na školství	37
6 Závěr	39
7 Přehled literatury	42

Seznam zkratek

ASEAN - Association of Southeast Asian Nations (Sdružení národů jihovýchodní Asie)

ATTC - Asian Trade Training Centre (Asijské obchodní školicí středisko)

ČLR - Čínská lidová republika (People's Republic of China, PRC)

DPP - Democratic Progressive Party (Demokratická pokroková strana - Tchaj-wan)

ECFA - Economic Cooperation Framework Agreement (Rámcová dohoda o hospodářské spolupráci - mezi Čínou a Tchaj-wanem)

EU - Evropská unie (European Union)

FTA - Free Trade Agreement (Dohoda o volném obchodu)

GATT - General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda o clech a obchodu)

HDP - Hrubý domácí produkt (Gross Domestic Product, GDP)

NSP - New Southbound Policy (Nová politika směrem na jih - Tchaj-wan)

OSN - Organizace spojených národů (United Nations, UN)

PZI – Přímé zahraniční investice (Foreign direct investment)

ROC - Republic of China (Čínská republika - Tchaj-wan)

TAITRA - Taiwan External Trade Development Council (Rada pro rozvoj zahraničního obchodu Tchaj-wanu)

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu)

UNICEF - United Nations International Children's Emergency Fund (Dětský fond OSN)

WHO - World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)

WTO - World Trade Organization (Světová obchodní organizace)

1. Úvod

New Southbound Policy byla uvedena v platnost v roce 2016 prezidentkou Cchaj Jing-wen a představuje klíčový nástroj současné zahraniční politiky Tchaj-wanu, vybudovaný na základech dřívějších iniciativ z 90. let 20. století. Jejím hlavním cílem je prohlubování vztahů se státy ASEANu, jižní Asie, Austrálie a Nového Zélandu, a také snaha o větší ekonomickou nezávislost na ČLR (ROC.org 2016). NSP se vyznačuje filozofií „people-to-people“, která ji odlišuje od předchozích politik Go South, jejichž zájmy imponovaly převážně politickým elitám a nadnárodním korporacím. Filozofie „people-to-people“ poukazuje na zájem NSP posílit mezilidské vztahy a prominentní je zejména v oblastech školství a cestovního ruchu (Chow, 2016). Podobně jako původní politiky Go South, i NSP se snaží adaptovat, a reagovat na prudký hospodářský růst země z 80. let 20. století, a s ním spojenou transformaci ekonomiky a společnosti (Copper 2023). Tchaj-wanskou ekonomiku 80. let, ale i tu současnou, nejlépe vystihuje fenomén „flying geese paradigma“. Jde o teorii japonského ekonoma Kaname Akamatsu, která popisuje ekonomické vazby států JV Asie od poválečného období, a jak dynamická dělba práce a outsourcing výroby z více rozvinutých zemí, do těch ekonomicky slabších, zapříčinili přirozený hospodářský růst (Kasahara 2004). Jednou z těch slabších zemí byl v minulosti i Tchaj-wan, ale koncem 80. let se situace změnila, a postupně se právě on stal „hlavní husou“ (Kasahara 2004). Současná NSP tedy musí reagovat na relativně novou pozici Tchaj-wanu, coby jedné z hlavních ekonomik JV Asie, a musí také reagovat na nové překážky, které s sebou tato hospodářská transformace přinesla, například nedostatek kvalifikované pracovní síly, a drahou domácí výrobu. Změny, které vlivem NSP nastaly, jsou předmětem výzkumného problému této práce. Konkrétně se ve svém výzkumu soustředím na vývoj ekonomických a sociopolitických vazeb mezi Tchaj-wanem a jeho partnerskými státy, a na jejich dopad při vývoji tchajwanské společnosti.

Ačkoliv má NSP stejný cíl, jako měly původní politiky Go South, tak NSP má výrazně širší záběr, a rozebírá i témata jako školství, nebo cestovní ruch. Před vypuknutím pandemie COVID-19, byl podíl cestovního ruchu na HDP Tchaj-wanu pouhých 2,8%, ale i navzdory tomu NSP klade na toto odvětví velký důraz (Tsai 2021). Soustředí se primárně na prohlubování vztahů a vzájemnou kulturní výměnu s okolními státy. A mimo jiné se tímto Tchaj-wan postupně osamostatňuje od závislosti na čínském turismu, který před zavedením NSP tvořil 40% veškerého příjezdového cestovního ruchu (Chiang 2016). Největší snahy o posílení turismu probíhají zejména s ekonomicky slabšími celky, například Filipíny, nebo Thajsko a Vietnam, tato restrukturalizace cestovního ruchu má příznivý dopad například na trh práce, kde už v prvním roce fungování NSP bylo otevřeno 30 000 nových pracovních míst spojených s turismem, a výrazně se zlepšila dopravní dostupnost mezi Tchaj-wanem a výše zmíněnými státy (Tourism Bureau ROC Taiwan 2017).

Důležitou úlohu v rámci NSP hraje i školství, Tchaj-wan se touto cestou snaží posílit výměnu talentů a prohloubit své vztahy s partnerskými státy NSP. Zároveň se touto cestou snaží přispět k řešení otázky nedostatku kvalifikované pracovní síly. Ve snaze získat více potenciálních uchazečů se zájmem o studium na Tchaj-wanu, byl představen The New Southbound Talent Development Program, který klade za cíl studentskou výměnu, a motivuje zahraniční studenty k provádění akademického výzkumu, a ke studiu na tchajwanských školách, kde může být často vyšší kvalita a širší nabídka studijních oborů (Ministry of Education ROC Taiwan 2016). Průzkumy uvádějí, že po prvním roce od spuštění programu, zahraniční studenti tvořili 9% všech studentů na tchajwanských vysokých školách, to je 4,5% nárůst od roku 2011, a počet studentů ze zemí NSP se za stejný časový úsek dokonce zdvojnásobil, k roku 2017 jich bylo 31 000 (Lin 2016; Ministry of Education ROC Taiwan 2018). Za zvýšeným zájmem o studium na tchajwanských vysokých školách stojí také možnost studia v angličtině a široká škála stipendijních programů, například Taiwan Scholarship, nebo Huayu Enrichment Scholarship.

Snahy o hlubší integraci s okolními státy a hospodářská transformace Tchaj-wanu, s sebou přinesli také řadu demografických změn, které mají přímý dopad na

strukturu tchajwanské společnosti. Vláda Tchaj-wanu uvádí, že ke konci roku 2020 měla země oficiálně registrovaných 797 000 cizinců, žijících na ostrově (Ministry of Interior ROC Taiwan 2021). Většina z nich pocházela ze států ASEANu, přičemž 81% všech cizinců tvořili obyvatelé původem z Indonésie, Vietnamu a Filipín, a 70% mužů z těchto zemí následně našlo pracovní uplatnění ve výrobním sektoru (Schröder, Karimova 2019). Dalším jevem, ovlivňujícím demografický reliéf Tchaj-wanu, je fenomén “migrant brides”, v rámci kterého dochází ke smíšeným sňatkům tchajwanských mužů a zahraničních (primárně vietnamských) žen (Jennings 2007). NSP se snaží na tyto demografické změny adekvátně reagovat o nastavit vhodné mechanismy, které by pomohli řešit problémy spojené s migrační politikou a inkluzí migrantů do tchajwanské společnosti.

Z pohledu akademického výzkumu je NSP důležitým styčným bodem v otázkách současné tchajwanské ekonomiky, politiky, a mezinárodních vztahů. Rovněž také platí, že řada stěžejních bodů NSP jsou univerzální pravidla, která mohou být aplikována na ekonomiky po celém světě, a proto je důležité dostat tuto problematiku do širšího povědomí. Problematika NSP není příliš medializovaná západními médii, a to i navzdory tomu, že její znalost je naprosto kritická nejen pro lepší porozumění soudobého Tchaj-wanu v jeho ekonomicko-politickém kontextu, ale také pro pochopení geopolitické situace v JV Asii. Tato práce je mým pokusem vnést toto téma do širšího povědomí.

1.1 Výzkumné cíle a otázky

Primárním výzkumným cílem práce je detailní prozkoumání iniciativy New Southbound Policy a jejího historického kontextu. Práce pohledem NSP analyzuje socioekonomické změny na Tchaj-wanu, a souběžně zkoumá dopad této iniciativy na mezinárodní postavení Tchaj-wanu, a jeho integraci mezi státy JV Asie. Problematika NSP je velmi obsáhlé téma, a abychom v našem výzkumu dosáhli co nejpřesnějších výsledků, tak je práce systematicky řazena do na sebe navazujících kapitol, a předává tak přehledný a komplexní obraz o zkoumaném tématu. V rámci přesnějšího vymezení výzkumného cíle, je práce rovněž doplněna o výzkumné otázky které blíže specifikují zkoumanou problematiku. Práce si klade za cíl zodpovědět následující otázky:

- Jaká byla prvotní motivace pro zavedení kampaní Go South?
- Jak souvisí NSP a dřívější politiky Go South s účastí Tchaj-wanu na mezinárodních fórech?
- Jaké byly hlavní cíle a výsledky původních politik Go South, a co stálo za jejich neúspěchem?
- Jak NSP přispěla k diverzifikaci obchodních partnerů Tchaj-wanu, a jak se v tomto kontextu změnil obchod s ČLR?
- Jak si NSP stojí oproti původním politikám Go South? V čem se od sebe liší, a kde si naopak NSP vzala inspiraci.
- Jakým způsobem NSP ovlivnila cestovní ruch na Tchaj-wanu
- Jaký má NSP dopad na školství, a co si Tchaj-wan slibuje od nárůstu počtu zahraničních studentů.

1.2 Hypotéza

Tchaj-wan je země s unikátním politickým postavením, a komplexními mezinárodními vztahy a je zajímavé pozorovat, jakých mechanismů využívá k přežití v kompetitivním prostředí JV Asie. Od poloviny 90. let jsou na Tchaj-wanu prominentní tzv. Go South policies, které se snaží vnést řád do mezinárodního obchodu na ostrově, a usilují o diverzifikaci obchodních partnerů Tchaj-wanu. Pro lepší pochopení historického kontextu kampaní Go South, je užitečné na situaci nahlížet z pohledu Wallersteinovy teorie světového systému, které dělí světové ekonomiky na jádro, semiperiferii a periferii. Jádrové státy si můžeme představit jako ty nejvíce rozvinuté, se zpravidla velmi vyspělým technologickým sektorem. Periferní státy jsou naopak méně rozvinuté, a zpravidla závislé na exportu. Zároveň také platí, že jádrové státy budou využívat periferní ekonomiky pro jejich levnou pracovní sílu. Semiperiferní státy stojí na pomezí, a zpravidla disponují jistou mírou ekonomického rozvoje a industrializace, avšak stále nedosahují na jádrové ekonomiky (Leiss 1977).

Tchaj-wanu se díky rychlému hospodářskému růstu z 80. let, a rozvoji technologického a IT průmyslu podařilo transformovat svou ekonomiku ze semiperiferního státu, blíže k jádru. Tato prudká ekonomická transformace však také způsobila to, že se Tchaj-wan stal výrazně závislým na obchodních vztazích s ČLR, což představovalo strategické riziko. Domnívám se, že právě ve snaze překonat tuto závislost a diverzifikovat své obchodní partnery přišel Tchaj-wan v roce 1994 s první kampaní Go South (Hsu 2017).

Cílem této kampaně bylo zejména prohloubení vztahů se státy ASEANu. Tchaj-wan v této době prováděl rozsáhlé investice v těchto zemích a zároveň zavedl restriktce pro čínský trh, aby motivoval tchajwanské firmy k investicím mezi státy ASEANu (Landler 2001). Domácí podniky byly ale v tomto ohledu velmi zdrženlivé, a proto i navzdory prvotním úspěchům nepřinesla první Go South policy tížený výsledek. Podobné cíle jako tato iniciativa, měla také druhá Go South policy z roku 1997 a pozdější Go South strategy z roku 2002. Jejím cílem byla rovněž diverzifikace zahraničního obchodu, a budování užších vazeb s členskými státy ASEANu. Nicméně podobně jako přechází Go South policy z roku 1994, ani tyto dvě kampaně nebyly úspěšné v řešení otázky čínského trhu (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiolo 2018). Důvodů proč tomu tak bylo, je více. V první řadě se domnívám, že se jedná o příliš ambiciózní cíl, a že zájmy původních kampaní Go South, si rozporují se zájmy velkých tchajwanských společností, pro které je čínský trh ziskovější, než trh se státy ASEANu. Dále se domnívám, že do této problematiky zasahuje také politická situace na Tchaj-wanu, kde se u moci pravidelně střídá pročínský Kuomintang s progresivní DPP.

Další, a také poslední, ze série politik Go South přišla až roce 2016, kdy tehdejší prezidentka Cchaj představila svou New Southbound policy. Tato iniciativa se oproti původním kampaním Go South vyznačuje lépe organizovanou strukturou a také zasahuje do oblastí, které byly dřívějšími Go South policies opomíjeny, například cestovní ruch, nebo školství. Ačkoliv mají NSP a původní politiky Go South společné cíle, tak New Southbound Policy k jejich dosažení aplikuje měkkou sílu, a z mého pohledu se jeví se být úspěšnějším nástrojem, který se evidentně poučil z chyb svých předchůdců. Podíváme-li se na situaci Tchaj-wanské ekonomiky, od zavedení NSP, tak můžeme na celé řadě ukazatelů

pozorovat její růst, například HDP vzrostlo z 543 miliard USD v roce 2016, na 790 miliard USD v roce 2023 (O'Neill 2023). Souběžně s HDP rostlo i množství exportu, z 280 miliard USD v roce 2016, na 430 miliard USD v roce 2023 (Ou 2024). Zvýšila se také průměrná mzda, a to o zhruba 400 USD za období 2016 – 2023 (Executive Yuan 2024). Od zavedení NSP také můžeme pozorovat pokles exportu zboží do Číny, primárně na úkor států ASEANu. Své tvrzení o úspěšnosti NSP předpokládám právě na základě těchto statistik.

Jak je již nastíněno výše, NSP se rovněž věnuje otázkám turismu a školství, což jsou problematiky, kterým předchází iniciativy nevěnovaly příliš pozornost. Nicméně z hlediska kulturní výměny a prohlubování mezinárodních vztahů se jedná o důležitá témata, která mají hmatatelný dopad na současnou socioekonomickou situaci Tchaj-wanu, a kde může NSP efektivně uplatnit měkkou sílu a přístup „people-to-people“. Díky iniciativám NSP došlo například k navyšování počtu zahraničních studentů, a tchajwanská vláda očekává růst na 320,000 studentů do roku 2030 (Ministry of Education ROC Taiwan 2018; ICEF 2024). Touto cestou se Tchaj-wan snaží získat kvalifikovanou a mladou pracovní sílu a příliv studentů by Tchaj-wanu zároveň pomohl řešit demografický problém rychlého stárnutí společnosti a nedostatku pracovníků.

Naopak otázka cestovního ruchu a turismu je pro NSP důležitým bodem z hlediska prohlubování kulturní výměny a posilování mezinárodní dopravní sítě, což jsou aspekty, které se následně promítají i do mezinárodního obchodu nebo právě do školství. Tchaj-wan otázku cestovního ruchu adresuje pomocí marketingových kampaní cestovních agentur, a zjednodušením vízových procesů. Posilování turismu v rámci NSP má také za cíl rozšiřovat povědomí o suverenitě Tchaj-wanu ve světě a pomáhat v navazování a prohlubování diplomatických aliancí.

Politiky Go South, včetně současné NSP také adresují dlouhodobý problém, kterým je účast Tchaj-wanu v mezinárodních organizacích. Avšak z pohledu aktuálního vývoje geopolitické situace v JV Asii, a dynamických vztahů napříč úžinou, jsem nucen se domnívat, že v současné době plnohodnotné členství Tchaj-wanu v těchto organizacích nedosažitelný cíl. Politiky Go South se proto více

soustředí na prohlubování vztahů s jednotlivými členskými státy těchto institucí, zejména členy organizace ASEAN.

Pokud bych měl své domněnky o fungování NSP shrnout a zhodnotit, tak si myslím, že jednotlivé složky NSP úzce provázány a společně vytvářejí efektivně fungující systém, který pomáhá udržovat a korigovat ekonomický růst Tchaj-wanu, a upevňovat jeho vztahy s okolními státy, kterými jsou z většiny členské země ASEANu.

1.3 Metodologie

Metodologický přístup této práce tkví v sekundárním výzkumu, jehož součástí je detailní analýza existující literatury, dat a publikací. Co se týče rešerše relevantní literatury na témata jako NSP a mezinárodní vztahy Tchaj-wanu, tak jsem se soustředil převážně na akademické články a odborné práce a knihy. Značná část literatury, s kterou jsem pracoval, pocházela z internetových zdrojů. Pokud se jednalo o fyzické prameny, tak pro jejich sběr a analýzu mi sloužila zejména univerzitní knihovna National Chengchi University na Tchaj-wanu, zde jsem měl možnost čerpat z širokého spektra odborných prací a knižních publikací od předních expertů na tchajwanskou politiku, a na problematiku NSP. Fyzické prameny mi sloužily zejména jako dobrý orientační bod v otázkách zahraniční politiky Tchaj-wanu, a také v otázce jeho hospodářského vývoje. Naopak internetové zdroje pro mě byly obzvláště hodnotné při hledání odpovědí na velmi specifické otázky týkající se NSP a předchozích politik Go South. Abych se vyvaroval nepřesnostem v mém výzkumu, tak jsem veškeré nasbírané zdroje podrobil detailní analýze. Ve své práci rovněž pracuji s metodami kvalitativní a kvantitativní analýzy, a to zejména proto, abych dokázal co nejpřesněji zmapovat vývoj ekonomické a sociopolitické situace na Tchaj-wanu. Tyto metody analýzy mi například umožňují porovnat současnou NSP s jejími předchůdci. V rámci kvalitativní analýzy šlo zejména o identifikaci hlavních cílů, úspěchů a neúspěchů politik Go South a NSP. Naopak pomocí metod kvantitativní analýzy jsem byl schopen ve svých pramenech analyzovat statistické údaje, týkající se například hospodářství a demografie. Následně jsem zkoumal nuance v těchto údajích, za období před a během fungování NSP.

Věřím, že právě díky kombinaci výzkumných metod jsem schopen doručit srozumitelnou a přehlednou práci, jejíž faktická stránka je pevně podložena mým detailním výzkumem. Práce podává optikou NSP komplexní náhled na současný Tchaj-wan, jeho zahraniční politiku, a na tchajwanskou společnost.

1.4 Struktura práce

Úvod práce je věnován zasazení Tchaj-wanu do geopolitické situace v JV Asii, a nastiňuje témata jako mezinárodní obchod, nebo demografický vývoj, ke kterým se budu vracet později, v přímém kontextu Go South policies a NSP. V této části rovněž zmíním problematiku členství Tchaj-wanu v mezinárodních organizacích. Následně práce přibližuje historické pozadí NSP, zejména se snaží poukázat na dopady ekonomického růstu Tchaj-wanu z 80. let 20. století (Copper 2023). Zajímá nás, zda mechanismy, které měly sloužit jako přímá reakce na tento hospodářský růst, plnily efektivně svou funkci. Těmito mechanismy se rozumí původní Go South policies. Následující kapitola nám představuje teoretické roviny NSP a to, jak její dílčí složky přispívají k plnění jejich obecných cílů. V navazujících podkapitolách jsou tyto složky podrobeny komplexní analýze, konkrétně jde o mezinárodní obchod, turismus a školství. Tato kapitola je následně uzavřena krátkým zamyšlením nad možnou budoucností NSP. V závěru práce se vrátím zpět ke stanovené hypotéze a na základě svých nově nabytých poznatků ji vyhodnotím a shrnu svůj výzkum.

2 Politická, ekonomická a sociální situace na Tchaj-wanu - z pohledu historie jeho vztahů s JVA

Klíčovým prvkem v rámci zkoumání geopolitické situace na Tchaj-wanu je oscilace jeho vztahů s ČLR, která se následně projevuje i při vytváření nových obchodních a politických aliancí mezi Tchaj-wanem a okolními státy, protože i navzdory prudkému růstu ekonomik JV Asie (včetně Tchaj-wanu), zůstává faktem, že ČLR si mezi nimi stále drží dominantní postavení, a prosazuje napříč regionem politiku jedné Číny (Tirschwell 2023; Chu 2001). Pozice Tchajwanu je proto zcela unikátní, a cílem této kapitoly je jí více přiblížit.

2.1 Politický vývoj na Tchaj-wanu od roku 1949

Ostrov Tchaj-wan se v roce 1949 stal útočištěm Čínské národní strany Kuomintang a jejího tehdejšího vůdce Čankajška, kteří sem přesídlili poté, co v Čínské občanské válce podleli vojskům Komunistické strany Číny, vedených Mao Ce-tungem (Cheung 2016).

V období bezprostředně po válce, se Čankajšek snažil o co nejrychlejší stabilizaci politické a ekonomické situace na Tchaj-wanu, aby mohl konkurovat nově vzniklé ČLR. Klíčovým krokem ve stabilizaci politické situace a konsolidace moci do rukou Kuomintangu bylo vyhlášení stanného práva. Délka trvání stanného práva, od roku 1949, do 1987, jej řadí mezi nejdéle trvající na světě. Pro toto období byla charakteristická vláda jedné strany a tvrdé trestání jejich odpůrců, proto je dnes tato epizoda tchajwanské historie známa také pod termínem “Bílý teror”. Po Čankajškově smrti v roce 1975 dochází k postupnému rozvolňování stanného práva, ale jeho definitivní konec přichází až v roce 1987 v reakci na Donggangský incident, při kterém v militarizované oblasti souostroví Ťin-men zemřelo rukou tchajwanské armády 20 vietnamských politických uprchlíků (Pan 2022; Kuan 2008). Mediální tlak okolo Donggangského Incidentu vedl ke zrušení stanného práva 15. července 1987, prezidentem Ťiang Ťing-kuo.

Nedlouho po zrušení stanného práva nastává na Tchaj-wanu rozsáhlý proces demokratizace, v jehož čele stál tehdejší prezident Li Teng-chuej, který prezidentský post zastával v období mezi lety 1988 - 2000. Během prezidentského mandátu Li Teng-chueje dochází k tchajwanizaci napříč politickými orgány, a původní čínské osazenstvo ústředního výboru a Legislativního Jüanu bylo nahrazeno rodilými Tchajwanci (Hood 1997). Zároveň dochází k rozsáhlé demokratizaci politického systému, a Tchaj-wan se pod prezidentem Li změnil v pluralitní demokracii s přímou volbou prezidenta. První přímá volba prezidenta se konala 23. března 1996, kde Li Teng-chuej svůj post obhájil proti zástupci nově vzniklé Demokratické pokrokové strany Pcheng Ming-minovi, a stal se tak prvním lidem zvoleným prezidentem Tchaj-wanu (Roy 2003). Vláda prezidenta Li je rovněž spojovaná s inovativní a progresivní zahraniční politikou, pro kterou byly charakteristické politiky Go South, jejichž primárním cílem byla snaha o hlubší integraci Tchaj-wanu mezi státy JV Asie a snížení závislosti na čínském trhu. Během vlády prezidenta Li byly představeny dvě politiky Go South, první v roce 1994, a následně její upravená verze, v roce 1997. Na původní politiky Go South později navázal někdejší prezident Čchen Šuej-pien, který po volbách v roce 2000 vystřídal ve funkci Li Teng-chueje (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiolo 2018).

Prezidentské volby v roce 2000 představovaly zlomový okamžik ve vývoji politické situace na Tchaj-wanu, protože s vítězstvím kandidáta DPP Čchen Šuej-piena tehdy skončila více než 50 let dlouhá vláda Kuomintangu a došlo tak k historicky prvnímu nenásilnému předání moci mezi politickými stranami na Tchajwanu. Nástup Čchen Šuej-piena vnesl dynamiku do doposud rigidního politického systému na Tchaj-wanu, a ukázal DPP jako konkurenceschopnou alternativu ke Kuomintangu. Progresivní DPP cílila zejména na mladé voliče a Kuomintangem marginalizované skupiny původních obyvatel Tchaj-wanu. Nejenže se DPP zasloužila o řadu významných socio politických reforem, ale také sehrála důležitou roli při budování a prohlubování tchajwanské národní identity (Copper 2000; Eckholm 2000). Naneštěstí byla vláda prezidenta Čchen Šuej-pien doprovázena i sérií korupčních skandálů, a důvěra společnosti v DPP pomalu klesala. Situace eskalovala zejména po prezidentských volbách v roce 2004, kdy v těsném vítězství Čchen Šuej-pien svůj mandát obhájil proti kandidátovi

opozičního Kuomintangu, Lian Čchenovi. Těsný výsledek voleb ještě více polarizoval tchajwanskou společnost a vzrostlo také napětí uvnitř Legislativního Jüanu (Copper 2008).

Co se týče zahraniční politiky, tak v této oblasti vláda navázala na předchozí administrativu a její politiku Go South. Prezident Čchen svou Go South strategii představil v roce 2002, a pokračoval tak v prohlubování vztahů s členskými státy organizace ASEAN. Avšak na rozdíl od původní iniciativy Li Teng-chueje, prezident Čchen rozsáhle podporoval i hospodářskou výměnu s ČLR, což přímo kontradikovalo s cílem politiky Go South (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiolo 2018). Čchen Šuej-Pien ve funkci skončil v roce 2008, kdy se moc opět přesunula do rukou Kuomintangu, a novým prezidentem se stal Ma Jing-ťiou.

Znovuzvolení Kuomintangu s sebou přineslo řadu změn v zahraniční i domácí politice, nově zvolený prezident Ma Jing-ťiou upustil od společenských témat předchozí administrativy, a soustředil se primárně na hospodářskou spolupráci a kulturní výměnu s pevninskou Čínou. Ve snaze tyto vztahy ještě více prohloubit, dochází v roce 2010 k podepsání dohody o volném obchodu ECFA, mezi ČLR a Tchaj-wanem (BBC 2010). I přes ekonomickou a diplomatickou expanzi Tchaj-wanu v těchto letech, byla Maova administrativa terčem kritiky, a to zejména za až příliš přátelský vztah s ČLR, kterým podlamovala tchajwanskou národní identitu, a zpochybňovala suverenitu ostrova (Wu 2017). V roce 2016 byl Ma Jing-ťiou ve funkci nahrazen kandidátkou DPP Cchaj Jing-wen, která se se značnou převahou hlasů stala první tchajwanskou prezidentkou. S přesunem moci do rukou DPP se opět otevřely otázky týkající se národní identity, lidských práv a sociální nerovnosti. Rovněž dochází k návratu politiky Go South, které se předchozí administrativa nevěnovala. Cchaj Jing-wen představila v roce 2016 New Southbound Policy, která se kromě obecných cílů předchozích politik Go South zabývala i otázkou školství, nebo cestovního ruchu, a cílila zejména na mezilidskou výměnu, o čemž svědčí i jeden z jejich sloganů „people to people“.

V rámci politiky NSP se Tchaj-wan distancoval od politiky jedné Číny, a svou pozornost směřoval především mezi státy ASEANu a Oceánie, v důsledku čehož vztahy s ČLR značně ochably (BBC 2024; Chow 2016). Prezidentka Cchaj ve funkci skončila 20.5.2024, a nově zvoleným prezidentem Tchaj-wanu se stal

bývalý viceprezident Laj Čching-te, ze strany DPP, který po své předchůdkyni převzal i iniciativu NSP, a dodnes ji aktivně prosazuje.

2.2 Ekonomický rozvoj a mezinárodní obchod Tchaj-wanu

S příchodem Čankajška a Kuomintangu na Tchaj-wan, vypukla v zemi hospodářská krize, v důsledku které byla tchajwanská ekonomika dočasně závislá na finanční pomoci USA.

Nicméně už během 50. let pomalu začíná proces industrializace tehdejší agrárně orientované ekonomiky. Pro srovnání, v roce 1952 byl tchajwanský HDP tvořen z 32 % zemědělstvím, v roce 1970 to bylo již pouze z 15 %, a v roce 1981 klesl na 9% (ROC Taiwan 2001; Pai 1986). Stabilní pokles podílu zemědělské výroby na HDP, a vzestup lehkého průmyslu, byly hlavní faktory signalizující ekonomickou transformaci, při které se Tchaj-wan z agrárně orientovaného systému postupně vypracoval na jednu z předních průmyslově zaměřených ekonomik.

V 80. letech zažila tchajwanská ekonomika technologický boom, a vzniká řada důležitých IT společností, které později budou hnací silou tchajwanské ekonomiky, například Acer, Asus, BENQ, nebo TSMC (Britannica 2024). V této době rovněž dochází k rozsáhlému outsourcingu lehkého a výrobního průmyslu s nekvalifikovanou pracovní silou, do zemí s nižšími výrobními náklady, účelem bylo maximalizovat zisk a soustředit se na růst technologického průmyslu. Problematiku outsourcingu výroby napříč JV Asií nejlépe vysvětluje ekonomický model “Flying geese paradigma” (Chen 2019). Koncem 90. let již tchajwanská ekonomika vykazovala vysoce moderní strukturu, kde se na tvorbě HDP z 62,3 % podílí služby a 34,9% průmysl a zemědělství tvoří pouhá 2,7% (U.S. Department of State 1998). Od 90. let jsou rovněž prominentní politiky Go South, které jsou úzce spjaty s ekonomickým rozvojem a zejména mezinárodním obchodem.

Mezinárodní obchod je pro ostrovní stát typu Tchaj-wanu zcela klíčový. A nízká domácí poptávka, v kombinaci s omezeným množstvím přírodních zdrojů dělají z Tchaj-wanu ekonomiku vysoce závislou na exportu a importu. Tchaj-wan

je jedním z předních světových exportérů IT technologií, a mezi jeho nejvýznamnější obchodní partnery patří státy organizace ASEAN (zejména Indonésie, Malajsie, Filipíny, Thajsko a Vietnam), a ČLR (ROC Taiwan 2019).

Tchaj-wanu se díky aktivnímu prosazování politiky Go South podařilo upevnit ekonomické vazby zejména s členskými státy ASEANu, a v roce 1990, před zavedením první Go South policy byla celková hodnota obchodu mezi Tchajwanem a státy ASEANu 11 miliard USD, přičemž v roce 2017 to bylo 110 miliard USD. O drtivou většinu této částky se postaral export z Tchajwanu, jehož hodnota v roce 2017 byla 70 miliard USD (Hoang, Truong, Dong 2020).

Nejvýznamějším obchodním partnerem Tchajwanu je však stále ČLR, která byla v roce 2021 zodpovědná za 42% veškerého exportu (Cheng 2022). Nicméně mechanismy současné New Southbound policy závislost na čínském trhu aktivně řeší, a v roce 2023 export do ČLR klesl na 35% (Ryugen 2024). Tchajwan rovněž značně omezil množství přímých zahraničních investic do ČLR, a mezi lety 2020-2023 sem směřovalo pouze 5% veškerých PZI (Hunt 2024). Diverzifikace zahraničního obchodu a prudký růst technologického průmyslu z Tchaj-wanu udělali jednu z předních světových ekonomik, jejíž HDP vzrostlo na historické maximum v roce 2021, a rovnalo se 774,7 miliardám USD (World Bank 2021). V současné době je Tchaj-wan z hlediska HDP 14. nejsilnější ekonomika na světě (Taipei Times 2023).

2.3 Demografický vývoj

Demografický vývoj je jedním ze základních ukazatelů socioekonomické situace v zemi. Jedním z klíčových faktorů determinujících demografický vývoj je stárnutí populace. V případě Tchaj-wanu můžeme pozorovat nízkou míru jak natality, tak mortality, což vede k vysokému medianovému věku 42 let, přičemž prognózy signalizují růst na 54 let, k roku 2050 (Worldometers 2023; Dyvik 2024). Za nízkou úmrtností na Tchaj-wanu stojí rostoucí kvalita životní úrovně a pokroky ve zdravotnictví. Naopak nízká míra porodnosti je způsobena životním stylem, ale roli hrají i ekonomické faktory, nebo postavení žen ve společnosti

(Hsueh 2023). Vysoký průměrný věk představuje pro Tchaj-wan důležitou otázku, neboť vyvíjí zátěž na ekonomiku a sociální politiku (Huang, Ling, Lee 2019).

Dalším faktorem ovlivňující demografický reliéf Tchaj-wanu, byla hospodářská transformace ostrova v 80. letech, která v zemi zapříčinila strukturální nezaměstnanost. S růstem technologického sektoru totiž vznikl akutní nedostatek pracovníků ve výrobě, neboť tyto pracovní pozice přestaly být pro velkou část populace lukrativní. Ve snaze tyto pracovní místa zaplnit, Tchaj-wan provedl změny ve své migrační politice, a zvýšily se kvóty pro vstup migrantů do země. Situace byla natolik závažná, že v roce 1988 připadalo na 185,337 volných pracovních pozic, pouze 35,025 uchazečů (Lu 2000 p. 119).

Od roku 1994 mají na migrační politiku vliv kampaně Go South, které podporují kulturní výměnu mezi Tchajwanem a ostatními státy JV Asie. Obzvláště prominentní je migrace z Indonésie a Vietnamu, což jsou také státy, ve kterých se Tchajwan v rámci kampaní Go South angažuje jak kulturně, tak i ekonomicky. Na Tchaj-wan migrují zejména obyvatelé pracovního věku, kteří zde nacházejí práci primárně v lehkém průmyslu a v sektoru služeb (Jen 2016). Přestože na Tchajwanu převládá migrace za prací, tak zde můžeme pozorovat i tzv. manželskou migraci. Pod tímto termínem si můžeme představit agenturou sjednaný sňatek se zahraniční nevěstou, nejčastěji z Vietnamu, nebo Thajska a Filipín. Tento fenomén nabral na popularitě zejména v 90. letech, a týkal se převážně marginalizovaných skupin tchajwanských mužů (zemědělci, pracovníci ve výrobě), pro které bylo obtížné si najít ženu přímo na Tchaj-wanu (Jennings 2007). Tito muži jsou schopni agenturám zaplatit mnohdy až 10, 000 USD za zařízení takového sňatku (Nguyen, Hugo 2005). Hlavní motivací žen vstupujících do smíšeného manželství s tchajwanskými muži, je únik z tíživé finanční situace v jejich domovské zemi. A ačkoliv příjezd na Tchaj-wan přináší zlepšení finanční situace, tak plat manžela bývá zpravidla nedostatečný na pokrytí rodinného rozpočtu, a proto si práci musí hledat i manželka. Zahraniční nevěsty primárně pracují ve službách, nebo vykonávají jemnou manuální práci. Právě finance patří mezi jeden z hlavních problémů, kterým nevěsty a jejich rodiny musí na

Tchajwanu čelit. Podle průzkumu totiž 31,3% dotázaných zahraničních nevěst uvedlo, že jejich rodinné výdaje jsou vyšší než jejich rodinný příjem a 48,9% s penězi sotva vychází (Hsu 2004). Kromě finančních problémů, řada nevěst a jejich rodin čelí rasové diskriminaci, a vyloučení ze společnosti (Wang 2011). Tchajwanská vláda v reakci na rostoucí migraci, implementuje řadu vyhlášek a zákonů s myšlenkou hlubší integrace migrantů do společnosti, mimo politik Go South, jsou to například Employment Services Act z roku 1992, který upřesňuje práva a povinnosti náborových agentur, a zahraničních pracovníků, nebo Workforce Development Agency (WDA), jejímž úkolem je poskytnout asistenční služby pro migrující pracovníky (Lin 2012; ROC Taiwan 2014). NSP se snaží pomoci těmto marginalizovaným skupinám obyvatel například skrze “The New Southbound Talent Development Plan”, který pomáhá v lepší integraci dětí migrantů do tchajwanských škol (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funairole 2018).

2.4 Tchaj-wan a jeho mezinárodní vztahy

Navazování a kultivace mezinárodních vztahů jsou zcela přirozenou součástí zahraniční politiky každého státu, která značně přispívá k ekonomickému rozvoji, a k udržení bezpečnosti a stability v zemi. V případě Tchaj-wanu a jeho mezinárodních vztahů, je nutné se zaměřit zejména na komplexní otázku suverenity ostrova a na oscilaci jeho vztahů s ČLR. Unikátní pozice na geopolitické mapě JVA Tchaj-wanu přináší mnoho výzev, ale i řadu příležitostí k budování obchodních a politických aliancí.

Nedílnou součástí zahraniční politiky Tchaj-wanu jsou zejména vztahy napříč Tchaj-wanskou úžinou. Dynamika těchto vztahů je daná komplexní společnou historií, ale především událostmi Čínské Občanské války, jejíž konec otevřel stále trvající spor o tom, který ze subjektů je legitimním zástupcem celé Číny na mezinárodním poli. Vztahy napříč úžinou byly v 50. letech poznamenány zejména dvěma krizemi, a to z let 1954 – 1955, a 1958. Při této příležitosti Čína bombardovala ostrovy v okolí Tchaj-wanu, ve snaze získat politickou převahu a

donutit Tchaj-wan ke změně postoje vůči Číně (Copper 1990). Tchaj-wan byl během tohoto období pod vojenskou ochranou USA, a to zabránilo v další eskalaci válečného konfliktu, a bombardování samotného Tchaj-wanu, a krize byla diplomatickou cestou vyřešena.

Situace začala opět eskalovat na začátku 70. let, kdy byla obzvláště prominentní politika jedné Číny. Rychlý růst čínské ekonomiky, společně s událostmi čínsko-sovětského rozkolu pomohli ČLR tuto myšlenku prosadit nejen napříč JV Asií, ale i na západě. Tchaj-wan tak v důsledku agresivní zahraniční politiky ČLR ztrácí v roce 1971 své křeslo v OSN, a přichází také o řadu diplomatických partnerů, kteří přesunuli svou pozornost právě na ČLR (Chu 2001). Oficiální diplomatické vztahy s Tchaj-wanem ukončili i USA, které sehráli pivotalní roli v jeho rozvoji v 50. a 60. letech (Reuters 2023).

Pro Tchaj-wan znamenala 70. Léta období nejistoty a diplomatické izolace a blíže na tuto problematiku nahlížím v následující podkapitole. ČLR se v průběhu 80. let snažila o narovnání vztahů a usilovala o mírová jednání s Tchaj-wanem, jejichž cílem bylo mimo jiné i posílení vzájemné ekonomické spolupráce. Ke skutečnému zlepšení vztahů dochází však až na počátku 90. let, kdy obě strany prokázaly iniciativu a dochází ke vzniku dvou organizací, Tchajwanské Nadace pro výměnu přes Tchajwanskou úžinu SEF, a Čínské Asociaci pro vztahy v Tchajwanské úžině ARATS (Roy 2003). Zástupci těchto organizací se poprvé setkali v roce 1992, aby projednali otázky zahraniční politiky. Výsledkem tohoto jednání byla neoficiální, slovní dohoda („konsenzus z roku 1992“) (Grossman 2020), kde obě strany přistoupily na princip jedné Číny, což tedy zahrnovalo i volné používání termínu „Čína“, přičemž každá ze stran měla pro tento termín svou vlastní definici (Grossman 2020; Yuan 2008; Algappa 2001). Zástupci obou stran se pravidelně setkávali až do roku 1995, kdy vztahy po návštěvě Tchajwanského prezidenta v USA, opět ochably (Tyler 1995).

K dalšímu zlepšení vztahů nastává až mezi lety 2008 až 2016, kdy tehdejší vláda Kuomintangu a prezidenta Ma Jing-t'iou, aktivně podporovala ekonomickou a kulturní výměnu s ČLR. Situace se ovšem opět vyostřila v roce 2016, s nástupem prezidentky Cchaj Jing-wen a New Southbound policy. Peking považoval progresivní zahraniční politiku prezidentky Cchaj a DPP, za porušení

“konsenzu z roku 1992”, což vedlo k prudkému, a dodnes trvajícím zhoršení politických vztahů napříč úžinou (Rigger 2016).

Jak už zmiňuji výše, v 70. letech byl Tchaj-wan takřka odstřižen z oficiálního geopolitického dění. Během diplomatické izolace 70. let se Tchaj-wan začal zaměřovat na budování neoficiální hospodářské spolupráce s okolními státy v regionu. Tyto neoficiální spolupráce však neřešily otázku suverenity Tchaj-wanu, a proto Tchaj-wanská vláda začala současně prosazovat tzv. Dolarovou diplomacii. To v praxi znamenalo využití ekonomické asistence, jako nástroje k dosažení diplomatických cílů a posílení zahraničního vlivu, Tchaj-wan dolarovou diplomacii uplatňuje především na rozvojové ekonomiky v Oceánii a Karibiku, a zajistil si touto cestou oficiální diplomatické vztahy například s Tuvalu nebo Palau, kteří společně s dalšími státy uznávají suverenitu Tchaj-wanu (Ponniah 2017).

Od 90. let jsou hlavním nástrojem zahraniční politiky Tchaj-wanu takzvané Go South policies, jejichž hlavním cílem je diverzifikace mezinárodních vztahů a snížení ekonomické závislosti na ČLR. První ze série Go South Policies byla představena roku 1994 někdejším prezidentem Li Teng-chuejem, od té doby si iniciativa Go South prošla řadou změn, a její současná podobu jí dala vláda bývalé prezidentky Cchaj Jing-wen, když v roce 2016 představili New Southbound Policy. Aktuálně Tchaj-wan v rámci New Southbound Policy spolupracuje s 18 státy JV Asie, Austrálie a Tichomoří, v oblastech mezinárodního obchodu, turismu, vzdělávání, technologií zemědělství a lékařství (Sung 2016).

Dnes, 20 let od představení první Go South Policy je Tchaj-wan jednou z předních ekonomik Asie, která udržuje oficiální diplomatické vztahy s 11 státy OSN a Vatikánem, a neoficiální diplomatické vztahy s EU a dalšími 59 státy OSN (Wu, Mortisugu 204; Rich 2023).

3 Problematika členství Tchaj-wanu v mezinárodních organizacích

Mezinárodní organizace jsou důležitými prvky zahraniční politiky, které vnášejí řád a směr do témat jako jsou mezinárodní obchod, lidská práva, zdravotnictví, životní prostředí a mezinárodní bezpečnost, velké mezinárodní organizace mají neodmyslitelný podíl na globalizaci celého světa. Pro Tchaj-wan, je členství v těchto organizacích naprosto zásadní, nejenže by touto cestou získal mezinárodní uznání jako suverénní stát, ale mohl by také aktivně čerpat benefity těchto organizací, a podílet se tak na ekonomické a kulturní výměně s ostatními členskými státy. Tchaj-wan dlouhodobě usiluje o členství v řadě organizacích, mezi ty nejvýznamnější patří OSN a ASEAN, a celkově se mu podařilo získat členství v 45 organizacích, včetně WTO (ROC Taiwan 2024).

Komplikace, kterým Tchaj-wan při vstupu do mezinárodních organizací čelí, se týkají zejména složité otázky suverenity ostrova, a politiky jedné Číny, kterou se pod nátlakem ČLR značná část světa zavázala dodržovat. Tato skutečnost vedla nejen vyřazení Tchaj-wanu z OSN (r.1971), ale také řady dalších organizací, například UNESCO nebo UNICEF (Hale 2021). Od roku 1993 Tchaj-wan aktivně usiluje o znovupřijetí do OSN, a hájí se tím, že splňuje všechna specifika suverénního státu definovaná Montevidejskou konvencí z roku 1933. Dále také zpochybňuje znění rezoluce 2758 (United Nations General Assembly Resolution 2758 z 25. října 1971), na základě které byl z OSN vyřazen (Kuo 2022).

I když je přijetí Tchaj-wanu častým předmětem diskuze valného shromáždění OSN, tak ČLR společně s řadou členských zemí blokuje veškeré šance na diplomatický dialog. O čemž svědčí i shromáždění z roku 2007, na kterém proti přijetí Tchaj-wanu hlasovalo 126 členských států, zatímco pro přijetí bylo pouze 14 států (Hsu 2007). Členství Tchaj-wanu v OSN nabralo na důležitosti zejména během vlády bývalé prezidentky Cchaj, kdy se tato otázka stala nejen předním tématem zahraniční politiky, ale také společensky hojně diskutovaným problémem a z průzkumů vychází, že v současné době přes 80% dotazovaných podporuje vstup Tchajwanu do OSN (Wong 2016).

V kontextu OSN můžeme také pozorovat snahy Tchajwanu o vstup do přidružených organizací, například WHO nebo ICAO, do kterých se hlásí pod

jmény "Čínská Tchaj-pej" nebo "Tchaj-wan, Čína". Nicméně i tyto snahy se potýkají s problémy a omezeními kvůli diplomatickému tlaku ze strany ČLR (MOFA 2011). Nejblíže ke členství ve WHO byl Tchaj-wan mezi lety 2008-2016, kdy se tehdejší pročínské vládě prezidenta Ma, podařilo vyjednat status pozorovatele v Světové zdravotnické organizaci WHO, která je součástí OSN (The Economist 2009).

Otázka vstupu do WHO byla také hojně diskutovaná během epidemií SARS a COVID-19 v letech 2003 a 2019, V reakci na tyto epidemie se tchajwanská vláda snažila přesvědčit představitele WHO, že jeho členstvím v organizaci by se posílala globální zdravotní bezpečnost (Luh, Pomfret 2003; Tan 2020).

Dlouhodobá diplomatická izolace přiměla Tchaj-wan k hledání alternativních řešení, kterými by zastoupení v mezinárodních organizacích nahradila. Trvalým cílem zahraniční politiky Tchajwanu je zejména hlubší integrace napříč JV Asií, což je také jedním z hlavních bodů politik Go South, které jsou na Tchajwanu od roku 1994 (Einhorn 1995). Nejkomplexnějším nástrojem zahraniční politiky Tchajwanu je poslední ze série politik Go South, New Southbound policy, která se snaží o integraci nejen na hospodářské úrovni, ale také na kulturní, neboť zastává people to people přístup, součástí kterého je integrace i na občanské rovině (Chow 2016).

Vzhledem k zemím, se kterými Tchaj-wan v rámci politik Go South spolupracuje, bychom na tyto iniciativy mohli nahlížet, jako na alternativu ke členství v organizaci ASEAN, do které se Tchaj-wan snaží hlouběji integrovat už od dob první Go South policy z roku 1994. Asean je sdružení 10 států jihovýchodní Asie (Indonésie, Malajsie, Filipíny, Singapur, Thajsko, Brunej, Vietnam, Laos, Myanmar, Kambodža), jehož cílem je posílit politickou a hospodářskou spolupráci mezi členskými státy a podporovat regionální stabilitu a rozvoj (Moon 2024). Členství Tchaj-wanu v této organizaci je stále diskutovaným tématem, avšak podobně jako v případě OSN nebo dalších mezinárodních organizací, ve vstupu brání politika jedné Číny, kterou i navzdory aktivní ekonomické výměně s Tchaj-wanem, státy ASEANu dodržují. Tchaj-wan spoluprací s členskými státy usiluje o posílení hospodářských a kulturních vazeb, a získání nových příležitostí k mezinárodní spolupráci. Tchaj-wan se také po boku

ASEANu podílí na rozvoji mezinárodních institucí, působících v JV Asii, například Asijská rozvojová banka (ADB), nebo Světová obchodní organizace WTO (ROC Taiwan 2019).

V současné době členské státy ASEANu představují jedny z nejdůležitějších obchodních partnerů Tchaj-wanu, a mezi lety 1990 - 2017 celkový objem obchodů vzrostl z 11 mld USD v roce 1990 na 110 mld v roce 2017 (Hoang, Truong, Dong, 2020). Tchaj-wan se posilováním vztahů s ASEANem a rozsáhlými investicemi napříč JVA, snaží minimalizovat závislost na čínském trhu, na který v roce 2023 směřovalo 35% veškerého exportu, což je ale o 9% méně, než v roce 2020, kdy to bylo 44% (Kohlmann 2024).

I navzdory značné diplomatické izolaci, Tchaj-wan uspěl v žádosti o členství do WTO, a dokonce byl i původním signatářem (GATT) Všeobecné dohody o clech a obchodu, kterou v roce 1995 nahradila právě WTO (Chan 1994). A Zatímco hlavní funkcí GATT byl obchod se zbožím, tak WTO zasahuje i do témat jako jsou obchod se službami, práva duševního vlastnictví a investiční opatření. Narozdíl od původní GATT a ostatních mezinárodních organizací, není členství ve WTO podmíněno plnou státní suverenitou, což v případě Tchaj-wanu značně ulehčilo jeho přijímací proces, a 1. Ledna 2002, se pod jménem Samostatné celní území Tchaj-wanu, Penghu, Kinmenu a Matsu stává plnohodnotným členem WTO (WTO 2002). Nejenže vstup Tchaj-wanu do WTO posílil jeho suverenitu, ale Tchaj-wan touto cestou také získal širší síť partnerů pro mezinárodní obchodní výměnu, a díky jednotné celní politice WTO, je schopen maximalizovat zisky ze svých exportů. Tchaj-wan také v rámci WTO využívá rozvojových programů, kde prostřednictvím finančních příspěvků aplikuje dolarovou diplomacii na nejméně rozvinuté státy WTO (Charnovitz 2006). Tchaj-wan rovněž dokázal implementovat benefity svého členství ve WTO, do svých Go South politik, neboť cíle Tchaj-wanu v rámci WTO, se do velké míry překrývají s cíly v rámci politik Go South.

4 Historický úvod ke kampaním Go South

K prvním pokusům tchajwanských firem o expanzi do jihovýchodní Asie dochází již na konci 50. let 20. století. Přímé zahraniční investice, jsou ale prominentní zejména od 80. let, kdy se vlivem rostoucích cen půdy a mzdových nákladů, prudce zvýšily výrobní náklady, a to zejména u odvětví náročných na manuální práci a ruční montáž (Black 2019). Tato skutečnost vedla k offshoringu těchto odvětví do JV Asie a do Číny, a doma se tchaj-wanská ekonomika soustředila na rozvoj technologického průmyslu. Tato strategie Tchaj-wanu přinesla v horizontu 70. - 90. let 8% meziroční růst HDP a s myšlenkou dalšího hospodářského rozvoje, a diverzifikace zahraničního obchodu, byla v roce 1994 administrativou prezidenta Li představena první Go South Policy (Hsu 2017). V kontextu “Go South” policies vnímáme celkem 4 iniciativy, současnou New Southbound policy představenou bývalou prezidentkou Cchaj v roce 2016, a 3 původní Go South policies, mezi které patří první a druhá Go South policy prezidenta Li (1994 - 1999), a Go South policy prezidenta Čchen (2002 - 2008), jejichž přesné cíle a strategie detailně analyzují následující podkapitoly (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiolo 2018).

4.1 První a druhá Go South policy prezidenta Li Teng-chuej: 1994 – 1996, 1997 - 1999

Během 80. a počátkem 90. let dochází k rozsáhlé obchodní výměně mezi Tchajwanem a ČLR. Výsledky této hospodářské spolupráce, můžeme pozorovat například na vývoji jejich exportu a importu. V roce 1981 byla hodnota exportu z Tchajwanu do ČLR 385 milionů USD, a import činil 75 milionů. Na konci 80. let obě hodnoty rapidně vzrostly, a to na 3,3 miliard USD v exportu a 587 milionů v importu (Jing 2005). Přestože tato obchodní výměna s sebou nesla mnoho benefitů, jako rychlý ekonomický růst, nebo možnost levného outsourcingu výroby do kulturně a jazykově blízkého prostředí, tak Tchaj-wan si touto cestou také vybudoval závislost na čínském trhu, čímž se ekonomika stala volatilní. A

přesně proto přišla administrativa tehdejšího prezidenta Li s návrhem první Go South Policy, jejímž cílem bylo právě posílení nezávislosti na čínském trhu, pomocí hlubší integrace v regionu JV Asie, zejména tedy mezi původních 6 členských zemí ASEANu a Vietnam. Přestože byla Go South Policy oficiálně zahájena v roce 1994, tak základní kameny pro tuto iniciativu, začala vláda pokládat už o rok dříve, kdy v rámci tzv. “prázdninové diplomacie” docházelo k návštěvám okolních států, předními představiteli tchajwanské politické sféry. V roce 1993 tehdejší premiér Lien Čchan navštívil Malajsii a Singapur, a prezident Li k těmto zemím přidal také návštěvu Filipín, Thajska a Indonésie (Ngeow 2017). Rozvinutá obchodní síť, v kombinaci s prázdninovou diplomacií vytvořili kvalitní základnu, na které mohla Go South Policy prosperovat. Go South Policy stojí na třibodové strategii, která je zaměřená na podporu investic v JV Asii (Einhorn, 1995). Mezi největší hospodářské projekty, které pod taktovkou Go South Policy vznikly, patří Subic Bay Industrial Park na Filipínách, nebo Medan Industrial Park v Indonésii (Chow 2017). Aby Tchaj-wan mohl koncentrovat větší množství kapitálu právě do zemí ASEANu, tak prezident Li zavedl v rámci “Go South” policy restrikce na čínský trh, které se týkaly zejména investic do rozvoje infrastruktury a technologického průmyslu, a nově tyto investice nesměly přesáhnout hranici 50 milionů USD (Landler 2001). Zprvu se tato opatření jevila velmi efektivně, a během prvního roku Go South Policy, se podařilo znásobit PZI do členských států ASEANu, a to z 1,17 miliard USD v roce 1993, na 4,98 miliard v roce 1994, přičemž za stejné období PZI do ČLR klesly z 3,17 miliard USD, na 962 milionů USD (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiole 2018). Nicméně i navzdory zjevnému úspěchu Go South Policy, došlo v roce 1996 k ukončení této iniciativy. Tchajwanská vláda tehdy nečekaně zmrazila zahraniční investice státních podniků, a to ve snaze o rozvoj domácího průmyslu. Kdybychom měli první Go South Policy zhodnotit, tak nepochybně došlo k markantnímu zlepšení vztahů se státy ASEANu a množství bilaterálních smluv mezi Tchaj-wanem a těmito státy, bylo mezi lety 1994 - 1996 vyšší, než za posledních 20 let (Wang 2014). Tchaj-wan svou hlubší integrací mezi státy ASEANu, napomohl k vytvoření jednoho z největších elektronických klastrů v malajském Penangu, a sehrál také důležitou roli v rozvoji lehkého průmyslu ve Vietnamu (Tran 2021). Co se týče zahraničních investic, tak Tchaj-wan značně omezil tok přímých zahraničních investic do ČLR, které se za období 1994 - 1996 rovnaly 9,8

miliardám USD, přičemž PZI do zemí ASEANu se za stejné období vyšplhaly na 12,7 miliard USD. Avšak i navzdory poklesu PZI Čína stále zůstala důležitým obchodním partnerem Tchaj-wanu (Wang 2014).

I přestože byla Go South Policy v roce 1996 oficiálně ukončena, tak o rok později dochází k jejímu obnovení. Prezident Li svou druhou Go South Policy navázal na jejího předchůdce, tudíž se obecné cíle a mechanismy této iniciativy příliš nezměnily, nicméně došlo oproti původní Go South Policy k rozšíření na všechny členské země ASEAN a do plánu byla také přidána Austrálie s Novým Zélandem (Wang 2014). Co ovšem ovlivnilo charakter druhé Go South Policy zcela zásadně, byla Asijská finanční krize z roku 1997, ta zasáhla zejména nově industrializované ekonomiky zemí ASEANu (například Thajsko, či Malajsie), které představovaly klíčové obchodní partnery Tchaj-wanu (Richburg 1998). Jelikož Tchaj-wan nebyl krizí zásadně poznamenán, tak tehdejší vláda této situace využila k obnovení a posílení ekonomických vazeb se státy ASEANu. Pro zahraniční investice druhé Go South Policy je důležitý vznik nové holdingové společnosti Southeast Investment Company, pomocí které Tchaj-wan prováděl fúze a akvizice napříč členskými státy ASEAN. A zároveň v této době dochází k rozsáhlé finanční podpoře ekonomik JV Asii, skrze tamní pobočky tchajwanských bank (Chan, Jie 2003). V rámci druhé Go South Policy rovněž dochází k návštěvám tchajwanských politiků v zahraničí, jmenovitě tehdejšího předsedy vlády Vincenta Siew, který v roce 1998 navštívil Filipíny a Indonésii. Avšak z důvodu napjaté ekonomické situace v JV Asii a ve stínu krize v tchajwanské úžině z roku 1995/96, nebyla “prázdninová diplomacie” ani zdaleka tak prominentní jako za dob první Go South Policy.

Druhá Go South policy skončila v roce 1999, a i přestože přinesla oproti svému předchůdci určité změny a inovace, tak se ani zdaleka nedokázala vyrovnat jeho úspěchům (Ngeow 2017). Problém nebyl ani tak v samotných myšlenkách druhé iniciativy Go South, jako spíše v komplikované geopolitické situaci v JV Asii. V době vydání druhé Go South Policy se Tchaj-wan potýkal s dozvuky Krize v Tchajwanské úžině z roku 1995/96, a region JV Asie rovněž zasáhla Asijská finanční krize. Tyto události vedly k nezájmu tchajwanských společností investovat mezi státy ASEANu, a PZI do těchto zemí klesly z 4,8 miliard USD v

roce 1997, na 1,4 miliard USD, v roce 1998 (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiole 2018).

4.2 Go South strategie prezidenta Čchen Šuej-pien: 2002 - 2008

Prezident Li, pod jehož vládou vznikly první dvě “Go South” policie, v úřadu skončil v roce 2000, a ve funkci byl nahrazen kandidátem konkurenční politické strany DPP, Čchen Šuej-pienem. Prezident Čchen zprvu neměl ambice pokračovat v politice “Go South”, a jeho první dva roky vlády se pojily zejména s posilováním spolupráce s USA a Japonskem. Nicméně v reakci na vstup Tchaj-wanu do WTO v lednu 2002, se jeho preference otočily, a na jednání ATCC (Asia Taiwanese Chamber of Commerce), poukázal na hrozby, které se pojí se závislostí na čínském trhu, a vyzdvihl důležitost hospodářské spolupráce se státy ASEANu. Na základě těchto skutečností je v roce 2002 oficiálně zahájena nová “Go South” strategie (Yan, Huang 2006). I když byla “Go South” strategie prezidenta Čchen založena na stejných premisách jako předchozí iniciativy prezidenta Li, tak i přesto měla svá specifika. Čchen Šuej-pien jakožto zástupce DPP, zastával jiné politické stanovisko, než doposud vládnoucí Kuomintang, a to se projevilo i na charakteru jeho “Go South” strategie, pro kterou byla nad rámec obecných cílů, důležitá například také otázka suverenity Tchaj-wanu. Čchenova strategie Go South cílila podobně jako první Go South Policy na 6 nejsilnějších ekonomik ASEANu (Singapur, Thajsko, Vietnam, Malajsie, Indonésie a Filipíny), a kromě obchodní výměny, také dochází k vyjednávání podmínek vstupu pracovních migrantů. Tchaj-wan v této kooperaci rovněž viděl příležitost k zahájení dialogu ohledně podpisů FTA (dohod o volném obchodu), a to buď, s jednotlivými členskými státy ASEANu, nebo případně se samotným ASEANem. Uzavření FTA by pro Tchaj-wan nepochybně znamenalo krok vpřed na cestě za jeho suverenitou, neboť doposud se mu ani od států ASEANu nedostávalo mezinárodního uznání, a veškerá spolupráce probíhala pouze na neoficiální úrovni. Tchaj-wan zároveň v podpisu FTA viděl preventivní opatření, díky kterému by se v budoucnu vyvaroval diskriminaci na ASEANSkém trhu. Obavy Tchaj-wanu byly způsobeny zejména rostoucím ekonomickým a politickým

vlivem ČLR, která se v roce 2000 přidala do WTO a rovněž sama usilovala o navázání FTA s ASEANem (k čemuž nakonec došlo v roce 2010), (Ngeow 2017).

V porovnání s předchozími “Go South” policies, zastávala Go South strategie prezidenta Čchen více liberální postoj, a dokonce zrušila limitní částku 50 milionů USD pro investice do ČLR, dále potom také umožnila tchajwanským bankám otevřít pobočky napříč ČLR, což s sebou přineslo další investiční příležitosti (Larus 2005). Tyto kroky nepopíratelně kontradiovaly se základními cíli a principy všech politik “Go South”. Nicméně i navzdory těmto skutečnostem, stále docházelo i k prohlubování vztahů s členy ASEANu, a v roce 2008 investice do těchto států dosáhly tehdejšího maxima 10,2 miliard USD, avšak rok poté došlo vlivem globální ekonomické krize a dalších doprovodných jevů dochází k masivnímu propadu na 1,9 miliard USD (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiolo 2018). Pokud bychom se ovšem zaměřili na období mezi lety 2002 - 2007, tak zde zcela jednoznačně dominovaly investice do ČLR. Dalším tématem, které figurovalo v kontextu Go South strategie, byla také otázka suverenity Tchaj-wanu. Prezident Čchen se svou strategií Go South snažil navázat na úspěch Tchaj-wanu ve WTO, a usiloval o zastoupení Tchaj-wanu i v dalších mezinárodních organizacích, například OSN, nebo jí přidružené WHO, nicméně ani v jedné z nich Tchaj-wan křeslo nezískal (Hsu 2007).

5 New Southbound Policy a její obecné cíle

Po neúspěšné Go South strategii prezidenta Čchen, se tchajwanská vláda dočasně distancovala od oficiálních politických modelů “Go South”, a tehdejší vláda prezidenta Ma, leč měla svou “Southeast Asia Policy”, se i tak soustředila zejména na kultivaci vztahů s ČLR. K obnovení politiky “Go South” nastává až v roce 2016, s nástupem prezidentky Cchaj Jing-wen, která první rok ve funkci prosazuje New Southbound Policy (Hsu 2017). I přestože NSP částečně vychází z myšlenek původních politik “Go South”, a jejich rozsah se místy překrývá, tak se jednoznačně jedná o mnohem komplexnější a ambicióznější nástroj zahraniční politiky, s pevně danou strukturou a přesně definovanými cíli, kterých chce dosáhnout. NSP je koncipovaná, jako dlouhodobá strategie zahraniční politiky

Tchaj-wanu, připravena čelit současným, a předcházet budoucím výzvám. Cíle NSP jsou rozděleny na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. V krátkodobém, až střednědobém horizontu NSP usiluje o rozšíření oboustranné výměny v oblasti obchodu, investic, cestovního ruchu, kultury a talentů. Dalším cílem je potom motivace domácích podniků, k implementaci NSP do svých obchodních aktivit. Tímto krokem dochází k aktivnímu zapojení soukromého sektoru, při realizaci myšlenek této iniciativy. Třetím cílem je budování kvalifikovaného lidského kapitálu potřebného k fungování NSP. A v neposlední řadě NSP usiluje o rozšíření regionálních vazeb s cílovými zeměmi s cílem posílit hospodářskou spolupráci. V dlouhodobém horizontu pak NSP usiluje o navození tzv. „smyslu pro hospodářské společenství“. To by v praxi znamenalo posílení hospodářských a obchodních vazeb s 18 partnerskými státy, posílení důvěry a vytvoření vzájemně výhodného prostředí pro ekonomickou a kulturní výměnu (Office of the President 2016).

Vedle pevně stanovených cílů, NSP rovněž stojí na čtyřech základních pilířích, kterými jsou měkká síla, dodavatelské řetězce, regionální trhy, a stanovisko „people-to-people“ (Taiwan Ministry of Economic Affairs, n.d.). Mechanismy měkké síly fungují zejména na bázi kulturní diplomacie a na rostoucí akademické spolupráci. Tchaj-wan touto cestou usiluje o posílení své prestiže v regionu a otevírá se novým příležitostem k diplomatickému dialogu. Druhým pilířem NSP je globální dodavatelský řetězec, v rámci kterého se Tchaj-wan soustředí zejména na posílení své pozice prostřednictvím investic do důležitých průmyslových odvětví a technologického sektoru. Silnější pozice v globálním dodavatelském řetězci, s důrazem na technologické inovace, by zvýšila šance Tchaj-wanu na to, proniknout do jádra světové ekonomiky (Chen 2023; Nagy 2024). Dalším významným aspektem NSP je její schopnost efektivně reagovat na vývoj regionálního trhu. NSP musí reagovat na měnící se geopolitickou situaci v JV Asii a na ekonomickou transformaci států ASEANu. Vývoj těchto ekonomik nejlépe ilustruje model „Flying Geese Paradigm“, pomocí kterého jsme v dřívějších kapitolách analyzovali hospodářskou transformaci Tchaj-wanu z 80. let (Chen 2019). Nyní můžeme obdobnou transformaci sledovat právě u zbývajících ekonomik JV Asie. Hospodářský růst těchto ekonomik má za důsledek rostoucí konkurenci na regionálním trhu, která nutí Tchaj-wan k implementaci nových

strategií v rámci zachování svého ekonomického vlivu a konkurenceschopnosti na mezinárodním poli.

Posledním pilířem, na kterém stojí NSP je stanovisko „people-to-people“. Za tímto termínem se skrývá snaha NSP o rozvoj mezilidské spolupráce a výměny talentů. Tato převážně pro občanská rovina NSP je úzce spjata s principy měkké síly a jedním z jejich hlavních cílů je budování stabilních a dlouhodobých vztahů s partnerskými státy, a vybudování „smyslu pro hospodářské společenství“ (Chow 2016; Office of the President 2016). Přístup „people-to-people“ prosakuje do všech sfér NSP, ale nejvíce prominentní je v sektorech školství, turismu, vědy a medicíny. Z dřívějších politik Go South jsme byli zvyklí spíše na přístup, který by se dal charakterizovat jako „government-to-government“, a dnes je již evidentní, že taková strategie nepřinesla tížený výsledek. NSP je první z politik „Go South“, která se oficiálně snaží priorizovat kultivaci mezilidských vztahů, před politickými lobby a zájmy velkých společností. NSP si od „people-to-people“ rovněž slibuje posílení mezinárodního obchodu, protože díky tomuto přístupu by tchajwanské společnosti měly získat hlubší vhled do konkrétních průmyslových odvětví a ekonomické situace v cílových zemích (Chow 2016). Dalším bodem, kde se NSP se svými předchůdci rozchází, je sféra vlivu jednotlivých kampaní, zatímco původní politiky Go South směřovaly svou pozornost výhradně na rozvinutější státy ASEANu, (a později také Austrálii a Nový Zéland), tak NSP má oproti nim daleko širší záběr, a kromě 10 zemí ASEANu, Austrálie a Nového Zélandu, se zaměřuje také na spolupráci s 6 státy jižní Asie (Indie, Srí Lanka, Bangladéš, Nepál, Bhútán, Pákistán). Tato expanze mimo region JV Asie je pro Tchaj-wan důležitá z hlediska navazování nových obchodních a diplomatických aliancí, a zároveň touto cestou NSP reaguje na přesaturovaný regionální trh v JV Asii. NSP se od původních politik Go South neliší pouze svým přesahem do jižní Asie, ale rozdíl je také v přístupu k partnerským zemím. Na rozdíl od svých předchůdců nevnímá NSP své partnerské země pouze jako levné destinace pro outsourcing průmyslu, ale snaží se o aktivní oboustrannou hospodářskou výměnu, v rámci které motivuje partnerské země k investicím na Tchaj-wanu (Black 2019).

5.1 Mezinárodní obchod a rozvoj ekonomiky vlivem New Southbound Policy

Pro malý ostrovní stát jako Tchaj-wan, je kvalitní strategie mezinárodního obchodu zásadní pro jeho hospodářský rozvoj. Tchaj-wan navíc nedisponuje velkým množstvím přírodních zdrojů, a nemá ani dostatečně vysokou domácí poptávku po svém zboží a službách. Tyto faktory z Tchaj-wanu dělají ekonomiku vysoce závislou na exportu a importu. Pokud bychom na tyto skutečnosti nahlíželi optikou Wallersteinovy teorie světového systému, tak bychom Tchaj-wan zařadili na semiperiferii, tedy mezi státy se středně rozvinutou ekonomikou a rostoucím technologickým průmyslem (Leiss 1977). Ambicí Tchaj-wanu je ovšem proniknout do jádra, a stát se tak přední světovou ekonomikou. Proto se od poloviny 90. let snaží prosadit na asijském trhu pomocí politik Go South, díky kterým se nakonec vypracoval na jednu z předních ekonomik v tomto regionu a dnes je z pohledu HDP 14. Nejsilnější ekonomikou na světě (Taipei Times 2023). V roce 2016 byl repertoár „Go South“ politik rozšířen o New Southbound Policy, která je dodnes nedílnou součástí tchajwanské hospodářské a obchodní strategie, a která Tchaj-wanu pomáhá lépe definovat jeho roli na asijském trhu a zároveň mu prostřednictvím měkké síly a široké sítě partnerských zemí, napomáhá v jeho dalším rozvoji. Tchaj-wan v rámci NSP udržuje hospodářské vazby s 18 partnerskými státy v Jihovýchodní a Jižní Asii. V roce 2016 byla celková hodnota obchodu mezi Tchaj-wanem a partnerskými státy NSP 96 miliard USD a v roce 2018 vzrostla na 117 miliard (Hsu 2019). Během následujících let se hospodářská spolupráce Tchaj-wanu a partnerských zemí NSP i nadále prohlubovala, a docházelo převážně k růstu exportu a přímých zahraničních investic. V roce 2021 Tchaj-wan vyexportoval do partnerských zemí zboží v hodnotě 82,5 miliard USD, což byl 35% nárůst oproti roku 2019, kdy se export rovnal 63 miliardám USD. V případě PZI můžeme u investic z Tchaj-wanu do států NSP sledovat meziročnímu nárůstu o 105%, na 5,8 miliard USD, a zároveň vzrostly i PZI z partnerských zemí na Tchaj-wan, a to o 163% a jejich hodnota byla 1 miliarda USD (MOFA 2022). NSP je první ze série politik “Go South”, u které jsou takto prominentní příchozí investice. Prudký růst příchozích investic poukazuje na kvalitní oboustrannou výměnu mezi Tchaj-wanem a státy NSP a zároveň signalizuje prohlubování hospodářských vztahů. Aby se Tchaj-wan v této oblasti posunul ještě dál, a zároveň si v regionu budoval dobrou pověst, tak pod záštitou TAITRA

(Taiwan External Trade Development Council), pořádá od roku 2009 každoroční setkání s názvem Sourcing Taiwan, jehož cílem je navázání hospodářské spolupráce na mezilidské úrovni mezi zástupci Tchaj-wanu a zúčastněných zemí (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiole 2018). A Ačkoliv veletrh Sourcing Taiwan historicky předchází NSP, tak skrze něj můžeme sledovat fungování mechanismů měkké síly a přístupu „people-to-people“

Dalším krokem, kterým Tchaj-wan v rámci NSP posiluje mezinárodní obchod, je pomocí expanze tchajwanských bank a bankovních služeb do partnerských zemí, ve snaze o efektivní diverzifikaci zahraničního obchodu. Momentálně mají tchajwanské banky v partnerských zemích NSP 339 poboček, což je od roku 2016, 70% nárůst (Mulyanto 2024). Jednou z nejvíce průbojných institucí je v tomto ohledu Cathay United Bank Co, která za období mezi lety 2020 až 2023, hlásila navýšení stavů o 75% ve Vietnamu a o 33% v Singapuru. Tato expanze bankovních služeb napříč JV Asií se děje zejména na úkor čínského trhu, ze kterého odchází nejen řada tchajwanských, ale také zahraničních finančních institucí. Ačkoliv bychom tento odklon mohli v případě Tchaj-wanu přisuzovat napjatým vztahům napříč úžinou, tak v globálním měřítku situaci ovlivnila zejména oscilace vztahů mezi USA a Čínou, a také dopady pandemie COVID-19 na globální dodavatelský řetězec (Taipei Times 2023). Dalším důvodem byly potom rostoucí výrobní náklady a vysoká konkurence na čínském trhu. Nicméně i navzdory poklesu investic do čínského trhu, a komplikovaným vztahům napříč úžinou, zůstává ČLR nepostradatelným obchodním partnerem Tchaj-wanu, který je stále zodpovědný za 35% veškerého exportu (Ryugen 2024).

5.2 Dopad New Southbound Policy na turismus

Další důležitou linkou v rámci NSP je cestovní ruch a turismus. Nejenže turismus pomáhá šířit povědomí o tchajwanské kultuře a historii, ale je na něj také napojená značná část ekonomiky. V případě Tchaj-wanu, cestovní ruch přispívá do státní kasy okolo 2,5% HDP a přímo zaměstnává přes 300 000 lidí. Původní politiky „Go South“ se problematikou turismu příliš nezabývaly, a neuvažovaly nad možným přesahem tohoto odvětví do ostatních sfér tchajwanské ekonomiky.

V době před zavedením NSP měly na turismus silný vliv vzájemné vztahy mezi Tchaj-wanem a ČLR, kterým se obzvláště dařilo během vlády prezidentem Ma, v období mezi lety 2008 – 2015. V této době Tchaj-wan registroval zvýšený zájem čínských turistů, o návštěvu ostrova. Zatímco v roce 2008 jich na Tchaj-wan přicestovalo 289 000, v roce 2015 jejich počet přesáhl 4 miliony, a čínští turisté tvořili 40% všech turistů na Tchaj-wanu (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiole 2018). Tchajwanská ekonomika na tuto situaci nahlížela poměrně skepticky, nejenže prudký růst čínského turismu vyvíjel tlak na sektor cestovního ruchu, ale čínští turisté byli zpravidla při svých návštěvách poměrně šetřiví, a preferovali utracet peníze v čínských podnicích, tudíž v poměru ke svému vysokému počtu, tito turisté Tchaj-wanu negenerovali vysoké příjmy. A navíc, podobně jako u otázky zahraničního obchodu, se Tchaj-wan stával závislým na čínském turismu (ROC Taiwan 2015). Problematika čínských turistů na Tchaj-wanu, se dočkala zásadní změny v roce 2016, s představením NSP a zvolením nového prezidenta. Během vlády prezidentky Cchaj totiž vztahy s ČLR značně ochably, a to se projevilo i na cestovním ruchu (Hernandez 2016). Během jednoho roku Tchaj-wan přišel o zhruba 500 000 čínských turistů, což představovalo problém zejména u specifických odvětví závislých na cestovním ruchu (například specializované zdravotní kliniky (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiole 2018).

Ačkoliv Tchaj-wan nikdy nebyl turistickou velmocí, tak tehdejší administrativa prezidentky Cchaj, si uvědomovala potenciál tohoto sektoru, a diverzifikace a podpora turismu představovali klíčové body jejich politického programu. A proto byl také v rámci NSP představen víceúrovňový plán na posílení turismu, jehož hlavními body byly, zjednodušení vízového procesu, využití dovedností a kooperace s imigranty žijícími na Tchaj-wanu, zapojení místních samospráv do propagace cestovního ruchu, cílené marketingové kampaně, a oživení segmentu výletních lodí (Nguyen 2022; ROC Taiwan 2017). Nejdůležitějším bodem celé strategie bylo zjednodušení vízového procesu. Současná vízová politika Tchaj-wanu, umožňuje bezvízový vstup do země přibližně 80 státům, včetně České Republiky, která má s Tchaj-wanem 90 denní bezvízový styk (BOCA 2024). Mezi prvními státy, se kterými Tchaj-wan navázal bezvízový styk, byli jeho nejbližší obchodní partneři ASEANu (Singapur, Malajsie, Thajsko...), a ostatní partnerské země NSP. Zjednodušení vízového procesu vneslo rozmanitost do tchajwanského

turismu, a pomohlo v prohlubování vztahů s partnerskými státy. Tchajwanská vláda také podporuje místní cestovní kanceláře v účasti na veletrzích a ve tvorbě multimediálního obsahu. Dále Tchaj-wan podporuje turismus pomocí vícejazyčných propagačních materiálů, které jsou často cíleny na konkrétní země a oblasti, s kterými Tchaj-wan usiluje o kulturní výměnu. V Rámci NSP také Tchaj-wan nabízí svým partnerským státům částečné dotování cestovních nákladů, a snaží se tak docílit hlubší kulturní výměny, a posílit mezilidské vztahy. Tímto dotováním se rozumí bezplatné vstupné na kulturní akce, nebo třeba do muzeí (Shan 2017). Strategie na podporu turismu v rámci NSP se pozitivně odráží na počtu a struktuře návštěvníků Tchaj-wanu. Rekordní počet turistů Tchaj-wan zaznamenal v roce 2019, kdy jich do země přicestovalo 11,8 milionů. V rámci partnerských států NSP došlo mezi lety 2016 - 2019 k téměř 60% navýšení, a počet turistů se z 900 000 vyšplhal na 1,4 milionů (Hsu 2019). Na prvním místě z hlediska příjezdového turismu, byla však stále ČLR, nicméně díky efektivní strategii NSP, se dříve dominující čínský turismus propadl na 22% celkového počtu turistů (Taiwan.net 2019). V neposlední řadě růst turismu přinesl i řadu nových pracovních příležitostí, a hned v prvním roce od spuštění NSP, bylo otevřeno 30 000 nových pracovních míst, napojených na cestovní ruch. (Tourism Bureau ROC Taiwan 2017).

5.3 Dopad New Southbound Policy na školství

Školství a vzdělanost jsou další témata, která jsou nedílnou součástí politické kampaně NSP. Prezidentka Cchaj se pomocí mechanismů měkké síly NSP snaží o podporu intelektuální výměny za účelem podpory regionální integrace. V Roce 2016, pod záštitou tchajwanského Ministerstva Školství vzniká “The New Southbound Talent Development Plan”, který má tři hlavní cíle. Přilákat studenty ze zemí NSP, podpořit domácí studenty v zahraničních studijních a výzkumných pobytech, a zajistit kvalitní a dostupné vzdělání dětem marginalizovaných skupin migrantů z JV Asie.

Způsobů, pomocí kterých rozvojový plán Ministerstva Školství podporuje studentskou výměnu, je celá řada. Mezi nejdůležitější patří široká nabídka

stipendijních programů, které dávají výměnným studentům možnost dotovaného studia na prestižních tchajwanských univerzitách. Díky těmto stipendiím se ke kvalitnímu vzdělání mohou dostat i studenti ze zemí s horší dostupností vysokých škol, a s omezenými finančními prostředky. Statistiky ukazují, že mezi lety 2006 – 2018 se počet studentů ze států NSP zvedl o 61%, z 32 300 na 52 000, mezitím v opačném směru (výjezdy studentů z Tchaj-wanu mezi státy NSP), se počet studentů zvedl o 35%, z 15 600, na 21 100 (Hsu 2019). Mezi nejčastěji využívané stipendijní programy patří Taiwan Scholarship, MOE Huayu Enrichment Scholarship, a Taiwan ICDF Scholarship. Z průzkumů rovněž vyplívá, že až 86% zahraničních studentů plánuje po ukončení studia nastoupit do zaměstnání právě na Tchaj-wanu. Tato skutečnost pomáhá v řešení důležitých demografických problémů ostrova, kterými jsou rychle stárnoucí populace a nedostatek mladé kvalifikované pracovní síly (Taiwan News 2024). Tchaj-wan rovněž v rámci posílení studentské výměny navazuje spolupráce s řadou zahraničních škol, a vytváří si tak hustou síť partnerských univerzit, díky které mohou studenti spolupracovat na společných výzkumných projektech, a nebo využít tzv. „double degree“ formy studia. Pozitivní dopad na studentskou výměnu má také hustá síť jazykových center, zaměřených na výuku čínštiny, které zpravidla nabízejí i doprovodné kulturní programy, aby se zahraniční studenti mohli více sblížit s Tchaj-wanem. Řada univerzit rovněž modernizuje své kampusy a ubytovací zařízení pro studenty, a nabízí řadu studijních programů v angličtině. Toto vše ve snaze získat co nejvíce nadaných studentů z partnerských zemí (Hsu 2019; MOE ROC Taiwan 2016).

Co se týče budování inkluzivního prostředí pro děti migrantů, tak v této oblasti rozvojový plán Ministerstva Školství usiluje o to, aby byla těmto dětem umožněna výuka v jejich rodném jazyce, a v kulturně známém prostředí. Tchaj-wan věří, že vybudováním dostatečně inkluzivního prostředí k sobě přiláká nové talenty ze zemí NSP, a pomůže vymítit stereotypy a předsudky, které vůči migrantům z JV Asie ve společnosti panují. Zároveň podporováním těchto migrantů Tchaj-wan může získat kvalifikovanou pracovní sílu, s vazbami na státy JV Asii (Glaser, Kennedy, Mitchell, Funaiolo 2018). Protože i navzdory rozsáhlým investicím v tomto regionu, se Tchaj-wan dlouhodobě potýká s nedostatkem kvalifikované pracovní síly v cílových destinacích. Dále v budování inkluzivního prostředí

pomáhají změny ve školních osnovách, které jsou nyní doplněny o jazykové a kulturní předměty, spojené se státy NSP (Hong, Lin 2016). Snaha o inkluzi dětí migrantů se ovšem potýká i s řadou problémů, jednou z největších překážek je nedostatek kvalifikovaných pedagogů, kteří by plnili specifické potřeby těchto žáků, často jsou proto tyto pozice zaplněny migrantkami z JV Asie, které nicméně mají jen minimální pedagogické vzdělání, zároveň pro takto specifické potřeby studentů neexistuje dostatečně široké množství ověřených studijních materiálů. Dále bychom mohli namítat, že tato linka rozvojového plánu Ministerstva Školství, si rozporuje s jinou iniciativou uvnitř NSP, a to jmenovitě programem "Blueprint for Developing Taiwan into a Bilingual Nation by 2030", který se naopak snaží prosadit intenzivnější studium angličtiny. Nicméně i navzdory všem překážkám, se podmínky studia u dětí migrantů zlepšily, a rozvojový plán Ministerstva Školství pomohl v jejich inkluzi (Chen 2020).

6 Závěr

Cílem této práce bylo detailně prozkoumat iniciativu New Southbound policy, a její historický kontextu a přesah do současné tchajwanské společnosti. V této části bych rád své snažení zanalyzoval a zpětně zhodnotil své výzkumné otázky a hypotézy.

Po prozkoumání historického kontextu politik Go South, jsem došel k závěru, že prvotní motivace pro zavedení těchto kampaní, byla ve snaze vyřešit otázku závislosti na čínském trhu, způsobenou hospodářskou transformací ostrova. Dále jsem zkoumal možné konotace mezi členstvím Tchaj-wanu v mezinárodních organizacích a politikami „Go South“. Došel jsem k závěrů, že tyto politické iniciativy představují dobrý nástroj v otevírání dialogu o účast Tchaj-wanu na mezinárodních fórech. Ale zároveň musím konstatovat, že i navzdory snahám politik Go South o prohlubování vztahů s členskými státy těchto organizací (například OSN nebo ASEAN). Je pro přijetí Tchaj-wanu více směřodátná oscilace jeho vztahů s ČLR, a rostoucí vliv politiky jedné Číny. A zohledníme-li současné napětí vztahů přes úžinu, tak se obávám, že zde musím potvrdit svou dřívější hypotézu, a to sice, že Tchaj-wan nemá v blízké budoucnosti šanci stát se plnohodnotným členem žádné z předních světových organizací, a že NSP nemá

sloužit jako nástroj, který Tchaj-wanu zajistí místo v mezinárodních organizacích, ale spíše usiluje o jakousi imitaci jejich funkcí.

Dále z našeho výzkumu vyplívá skutečnost, že původní politiky Go South usilovaly o diverzifikaci obchodních partnerů Tchaj-wanu, a snažili se odklonit zahraniční obchod z Číny, do zemí ASEANu. Nicméně dnes již víme, že i navzdory posílení vazeb se státy ASEANu, se Tchaj-wanu nepodařilo vybudovat nezávislost na čínském trhu, a jeho hodnota naopak stále rostla, což bylo prominentní zejména během Go South strategie z roku 2002. Pokud bychom chtěli původní politiky Go South s odstupem času zhodnotit, tak jen obtížně bychom je mohli považovat za úspěšné. Jejich selhání bylo způsobeno kombinací vnějších i vnitřních faktorů, mezi ty nejvýznamnější patří nedostatečná koordinace a hospodářská krize v cílových destinacích, ale také nízká důvěra tchajwanských společností.

V případě NSP je již na první pohled evidentní, že se z chyb svých předchůdců poučila. NSP se drží obdobných cílů, jako dřívější politiky Go South, avšak u NSP evidujeme více propracovaný strategický plán, a komplexnější postupy pro řešení problémů. Na rozdíl od svých předchůdců, do programu NSP jsou zahrnuty i oblasti cestovního ruchu a školství, které podněcují kulturní výměnu a soustředí se na spolupráci na mezilidské úrovni, NSP rovněž rozšířila pole své působnosti o státy Jižní Asie, Austrálii a Nový Zéland. Inovativní přístup a adaptace na změny v politické situaci JV Asii přinášejí NSP pozitivní výsledky, a dokonce se pod taktovkou NSP daří pozvolna snižovat závislost na čínském trhu. NSP rovněž slaví úspěchy na poli cestovního ruchu. Od zavedení této iniciativy vzrostl počet turistů zejména z partnerských zemí ASEANu, čímž se podařilo vybalancovat dosavadní dominanci čínských turistů. Na základě svého výzkumu si dovoluji tvrdit, že růst turismu není arbitrární, ale je přímo provázán s implementací NSP, která pomohla například se zjednodušením vízového procesu, a také podpořila marketingové kampaně cestovních agentur. S růstem turismu došlo také k vytvoření řady nových pracovních míst, a toto odvětví rovněž hraje důležitou roli v budování mezinárodní prestiže Tchaj-wanu. Další složkou NSP, kterou ve své práci rozebírám, je školství. Otázka vzdělávání, podobně jako výše zmíněný turismus, jsou oba dobré příklady použití měkké síly v rámci NSP. Tchajwanská

vláda si od implementace školství do osnov NSP, slibovala nárůst kvalifikované pracovní síly, s diverzním kulturním a jazykovým pozadím. Záměr NSP je v této oblasti poměrně jasný, neboť značná část stipendijních programů se týká zejména technických oborů na univerzitách, a stipendia jsou hojně nabízena studentům ze zemí ASEANu. Nutno podotknout, že tento proces funguje i opačným směrem, kdy se tchajwanské školy snaží vysílat své studenty na výměnné pobyty do partnerských zemí NSP, avšak zde je zájem výrazně nižší. Z výzkumu vyplívá, že značná část zahraničních studentů, jeví zájem na Tchaj-wanu zůstat, což by mohlo v budoucnu mít pozitivní dopad, jak na demografické složení tchajwanské společnosti, tak na růst kvalifikované pracovní síly. Dále školství pomáhá v inkluzi marginalizovaných skupin obyvatel, pomocí specifických vzdělávacích plánů.

7 Přehled literatury

- Chu, M. (2001). Taiwan and the United Nations - Withdrawal in 1971 was an Historic Turning Point. *Taipei Times*. Retrieved from <https://www.taipeitimes.com/News/local/archives/2001/09/12/0000102595>
- Tirschwell, P. (2023). China's Export Dominance Is Getting Stronger, Not Weaker. *Nikkei Asia*. Retrieved from <https://asia.nikkei.com/Opinion/China-s-export-dominance-is-getting-stronger-not-weaker>
- Cheung, H. (2016). Taiwan in Time: The Great Retreat. *Taipei Times*. Retrieved from <https://www.taipeitimes.com/News/feat/archives/2016/12/04/2003660529>
- Pan, J. (2022). Control Yuan Member Probes 1987 Killing of Refugees. *Taipei Times*. Retrieved from <https://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2022/07/14/2003781747>
- 管仁健. [Guan Renjian] (2008). 國軍屠殺越南難民的三七事件[The March 7th Incident in which the National Army massacred Vietnamese refugees]. PChome Online 個人新聞 [Personal news] Retrieved from <http://mypaper.pchome.com.tw/kuan0416/post/1304293327>
- Hood, S. J. (1997). *The Kuomintang And The Democratization Of Taiwan* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429312168>
- Glaser, B. S., Kennedy, S., Mitchell, D., & Funaiole, M. P. (2018). The New Southbound Policy: Deepening Taiwan's Regional Integration. *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/resrep22471>
- Copper, J. F. (2000). Taiwan's 2000 presidential and vice presidential election: Consolidating democracy and creating a new era of politics. *Maryland Series in Contemporary Asian Studies*, article number 1156. Retrieved from <https://digitalcommons.law.umaryland.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1156&context=mscas>
- Eckholm, E. (2000). Taiwan's New Leader Ends Decades of Nationalist Rule. *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2000/05/20/world/taiwan-s-new-leader-ends-decades-of-nationalist-rule.html>
- Copper, J. F. (2008). Taiwan's 2008 Presidential Election and the Emergence of a Two-Party System. *Asian Affairs: An American Review*, 34(4), 179-192. <https://www.jstor.org/stable/30172672>

- BBC News. (2010). Ma Ying-jeou Reelected Taiwan President. *BBC News*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/10442557>
- Wu, D. D. (2017). Does Ma Ying-jeou Know Why He Is Unpopular in Taiwan? *The Diplomat*. Retrieved from <https://thediplomat.com/2017/03/does-ma-ying-jeou-know-why-he-is-unpopular-in-taiwan/>
- Chow, J. (2016). Taiwan Must Tailor Approach to Each ASEAN State: Singapore Envoy. *Straits Times*, Asia. Retrieved from <https://www.straitstimes.com/asia/taiwan-must-tailor-approach-to-each-asean-state-singapore-envoy>
- BBC News. (2012). Taiwan's President Ma Ying-jeou Wins Second Term. *BBC News*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-asia-16464515>
- University Press of Florida. (1986). Economic Development in the Third World: Progress and Problems. *Journal of Third World Studies*, 3(1), 31-35. <https://www.jstor.org/stable/45197199>
- Taiwan.com.au. (2010). Brief History of the Republic of China. *Taiwan.com.au*. Archived from the original on February 2, 2010. Retrieved from <http://www.taiwan.com.au/Polieco/History/ROC/report04.html>
- Anbumozhi, V. (2017). Remaking Energy Policies for Global Sustainability: The Case of Flying Geese Model and Path Dependencies in East Asia. *Economic Research Institute for ASEAN and East Asia*. Retrieved from <https://www.eria.org/ERIA-DP-2017-08.pdf>
- Chen, L. (2019). Asia's 'flying geese'. *China Daily*. Retrieved from http://www.chinadaily.com.cn/global/2019-07/22/content_37493973.htm
- Cheng, T. J. (2001). Transforming Taiwan's economic structure in the 20th century. *The China Quarterly*, 19-36. Retrieved from <https://library.fes.de/libalt/journals/swetsfulltext/11241653.pdf>
- ROC Taiwan. (2019). Taiwan's Foreign Trade Status and Policies. *Bureau of Foreign Trade, Ministry of Economic Affairs*. Retrieved from https://www.roc-taiwan.org/uploads/sites/28/2019/09/Taiwan's-Foreign-Trade-Status-and-Policies_-2.pdf
- Hoang, N., Truong, H., & Dong, C. (2020). Determinants of Trade Between Taiwan and ASEAN Countries: A PPML Estimator Approach. *SAGE Open*. <https://doi.org/10.1177/2158244020919516>

- Cheng, E. (2022). Taiwan's Trade with China Is Far Bigger than Its Trade with the US. *CNBC*. Retrieved from <https://www.cnbc.com/2022/08/05/taiwans-trade-with-china-is-far-bigger-than-its-trade-with-the-us.html>
- Ryugen, H. (2024). Taiwan's Export Reliance on Chinese Market Falls to 21-Year Low. *Nikkei Asia*. Retrieved from <https://asia.nikkei.com/Economy/Trade/Taiwan-s-export-reliance-on-Chinese-market-falls-to-21-year-low>
- FDI Intelligence. (2024). Taiwan's New President Lai to Aid FDI Beyond China. *FDI Intelligence*. Retrieved from <https://www.fdiintelligence.com/content/news/taiwans-new-president-lai-to-aid-fdi-beyond-china-83355>
- Trading Economics. (2024). Taiwan GDP. *Trading Economics*. Retrieved from <https://www.tradingeconomics.com/taiwan/gdp>
- Worldometer. (2024). Taiwan Demographics. *Worldometer*. Retrieved from <https://www.worldometers.info/demographics/taiwan-demographics/>
- Dyvik, E. H. (2024). Top Ten Countries with the Highest Projected Median Age in 2100. *Statista*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/673014/top-ten-countries-with-highest-projected-median-age/>
- Hsueh, J. C. T. (2023). Taiwan Heading into Its Super-Aged Era. *East Asia Forum*. Retrieved from <https://eastasiaforum.org/2023/03/04/taiwan-heading-into-its-super-aged-era/>
- Huang, W.-H., Lin, Y.-J., & Lee, H.-F. (2019). Exploring a BIM-Enabled Construction Digital Management System: A Case Study. *Sustainability*, 11(22), 6301. <https://www.mdpi.com/2071-1050/11/22/6301>
- Lee, J. S., & Wang, S.-W. (1996). Recruiting and Managing of Foreign Workers in Taiwan. *Asian and Pacific Migration Journal*, 5(2-3), 281.
- Lin, J.-P. (2012). Tradition and Progress: Taiwan's Evolving Migration Reality. *Migration Information Source*. Retrieved from <http://www.migrationpolicy.org/article/tradition-and-progress-taiwans-evolving-migration-reality>
- Nguyen Thi, H. X., & Hugo, G. (2005). Marriage Migration Between Vietnam and Taiwan: A View from Taiwan. *Seminar on Female Deficit in Asia: Trends and Perspectives*, Singapore. Retrieved from http://www.cicred.org/Eng/Seminars/Details/Seminars/FDA/PAPERS/04_HongoanNguyenThi.pdf

- Hsu, Y.-H. (2004). Study on the Living Conditions of the Children of Foreign Spouses and Families from Southeast Asia. Research report funded by the Children's Bureau, Ministry of Interior (In Chinese). Retrieved from [https://e62.shu.edu.tw/download/article_hsia/A-05%20citizenship\(APMJ\).pdf](https://e62.shu.edu.tw/download/article_hsia/A-05%20citizenship(APMJ).pdf)
- Wang, H. Z. (2011). Immigration Trends and Policy Changes in Taiwan. *Asian and Pacific Migration Journal*, 20(2), 169-194. <https://doi.org/10.1177/011719681102000203>
- Copper, J. F. (2003). *Taiwan: Nation-State or Province?* (pp. 43-48).
- Chu, M. (2001). Bird-Watching Society to Release Guide on Species. *Taipei Times*. Retrieved from <https://www.taipeitimes.com/News/local/archives/2001/09/12/0000102595>
- Reuters. (2023). Relations between Taiwan, United States. *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/world/relations-between-taiwan-united-states-2023-03-31/>
- Roy, D. (2003). *Taiwan: A Political History*. Cornell University Press.
- Grossman, D. (2020). Is the 1992 Consensus Fading Away in the Taiwan Strait? *RAND Corporation*. Retrieved from <https://www.rand.org/pubs/commentary/2020/06/is-the-1992-consensus-fading-away-in-the-taiwan-strait.html>
- Yuan, I. (2008). *Cross-strait at the Turning Point: Institution, Identity, and Democracy* (1st ed.). Institute of International Relations, National Chengchi University.
- Alagappa, M. (Ed.). (2001). *Taiwan's Presidential Politics: Democratization and Cross-Strait Relations in the Twenty-First Century* (p. 36).
- Tyler, P. E. (1995). China Demands US Cancel Visit by Taiwan's President. *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/1995/05/24/world/china-demands-us-cancel-visit-by-taiwan-s-president.html>
- Rigger, S. (2016). The End of the Golden Age in China-Taiwan Relations. *Carnegie Endowment for International Peace*. Retrieved from <https://carnegieendowment.org/2016/06/24/end-of-golden-age-in-china-taiwan-relations-pub-63902>
- Ponniah, K. (2017). Taiwan: How China is poaching the island's diplomatic allies. *BBC News*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-asia-40263581>
- Sung, W. (2016). Two-pronged 'southbound' Strategy. *Taipei Times*. Retrieved from <https://www.taipeitimes.com/News/editorials/archives/2016/11/01/2003658323>

- Wu, T., & Moritsugu, K. (2019). Taiwan and Nauru Leaders Meet as China Diplomacy Heats Up. AP News. Retrieved from <https://apnews.com/article/taiwan-nauru-china-diplomacy-f8c6b74c03b61b51415c00b9e2bc32e1>
- Rich, T. (2023). Rethinking Taiwan's Diplomatic Relations Beyond the Term 'Diplomatic Allies'. Global Taiwan Institute. Retrieved from <https://globaltaiwan.org/2023/07/rethinking-taiwans-diplomatic-relations-beyond-the-term-diplomatic-allies/>
- Hale, E. (2021). China's UN Seat: 50 Years On. Al Jazeera. Retrieved from <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/25/chinas-un-seat-50-years-on>
- Kuo, M. (2019). Democracy and the Non-Statehood of Taiwan. EJIL Talk! Retrieved from <https://www.ejiltalk.org/democracy-and-the-nonstatehood-of-taiwan/>
- Hsu, J. Y. K. (2007). On Taiwan's United Nations Membership. International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs, 16(3), 39–43.
- Wong, C. (2016). Taiwan's push for UN membership given fresh impetus by former defence minister. South China Morning Post. Retrieved from <http://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2020552/taiwans-pushun-membership-given-fresh-impetus-former>
- Department of International Organizations, Public Diplomacy Coordination Council. (2011). Taiwan's quest for meaningful participation in the International Civil Aviation Organization (ICAO). Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan). Retrieved from https://subsite.mofa.gov.tw/enigo/News_Content.aspx?n=6238587b9ccfa6ae&sms=de4c0fe1de37e6e0&s=c5d4b23f26615366
- The Economist. (2009). At the United Nations a pragmatic Taiwan changes tack. The Economist. Retrieved from <https://www.economist.com/node/14506556>
- Tan, H. (2020). Taiwan wants to share what it's learned at a big WHO meeting. But there's a problem. CNBC. Retrieved from <https://www.cnbc.com/2020/05/12/taiwan-wants-to-share-what-its-learned-at-a-big-who-meeting-but-theres-a-problem.html>
- Shu, S. L., & Pomfret, J. (2003). Taiwan cites SARS in bid to join WHO: Campaign raises concern among officials in China. The Washington Post. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/2003/05/10/taiwan-cites-sars-in-bid-to-join-who/d9840ee5-19d9-41e4-9eb5-b4748bc25f71/>
- Chow, J. (2016,). Taiwan Must Tailor Approach to Each ASEAN State: Singapore Envoy. Straits Times. Retrieved from [URL not provided]

- Encyclopaedia Britannica. (n.d.). Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). Encyclopaedia Britannica. Retrieved June 20, 2024, from <https://www.britannica.com/topic/ASEAN>
- Hoang, N. T. T., Truong, H. Q., & Dong, C. V. (2020). Determinants of Trade Between Taiwan and ASEAN Countries: A PPML Estimator Approach. SAGE Journals. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2158244020919516>
- Kohlmann, T. (2024). Taiwan's economy 'facing a turning point' amid election. Deutsche Welle. In DW Global media forum, from January 12th, 2024. Retrieved from <https://www.dw.com/en/taiwans-economy-facing-a-turning-point-amid-election/a-67957622>
- Chan, S. (1994). Taiwan's Application to the GATT: A New Urgency with the Conclusion of the Uruguay Round. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 2(1), 275–299. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/20644584>
- World Trade Organization. (n.d.). Chinese Taipei's participation in the WTO. Retrieved June 20, 2024, from https://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/chinese_taipei_e.htm
- Black, L. (2019). Evaluating Taiwan's New Southbound Policy: Going South or Going Sour? *Asian Survey*, 59(2), 246–271. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26663707>
- Hsu, T. K. (2017). A Review of Taiwan's Old and New Go South Policy: An Economic Perspective. *Prospect Journal*, 18, 63-87. Retrieved from <https://www.airitilibrary.com/Article/Detail/a0000538-201710-201710130012-201710130012-63-87>
- Luo, J. (Ed.). (2005). *China Today: An Encyclopedia of Life in the People's Republic*. Westport, CT: Greenwood Press. Retrieved from <https://nccur.lib.nccu.edu.tw/retrieve/106700/3222.pdf>
- Ngeow Chow, B. (2017). Taiwan's Go South Policy: 'Déjà vu' All Over Again? *Contemporary Southeast Asia*, 39(1), 96–126. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/44683886>
- Einhorn, B. (1995, November 5). Taiwanese Go South. Bloomberg. Retrieved from <https://www.bloomberg.com/news/articles/1995-11-05/taiwanese-go-south-intl-edition>

- Landler, M. (2001). Taiwan Lifts Restrictions on Investment in China. New York Times. Retrieved from <http://www.nytimes.com/2001/11/08/world/taiwan-lifts-restrictions-on-investment-in-china.html>
- Hung, T. (2021). Since 1990, Economic Relations Between Vietnam and Taiwan Have Grown Ever Closer. Asianews.it. Retrieved from <https://www.asianews.it/news-en/Since-1990-economic-relations-between-Vietnam-and-Taiwan-have-grown-ever-closer-52652.html>
- Wang, J. (2014). Research on the Relations Between Taiwan and ASEAN Countries After the Cold War. Mainland China: Jiuzhou Publishing House (Songbo). ISBN 9787510823466.
- Richburg, K. B. (1998). Taiwan Buys Up Bargains and Widens Its Influence. Washington Post. Retrieved from <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/business/longterm/asiaecon/stories/taiwan012298.htm>
- Chan, G., & Jie, C. (2003). Foreign Policy of the New Taiwan: Pragmatic Diplomacy in Southeast Asia. The China Journal, 49, 213. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/3182231>
- Larus, E. F. (2007). Partisan Intervention and Taiwan's China Policy. Pacific Focus, 22(1), 144. Retrieved from the publisher's website or database.
- Department of Investment Services, Ministry of Economic Affairs ROC (Taiwan). (2013). Taiwan Investment in ASEAN Countries. Retrieved from <http://www.aseancenter.org.tw/upload/files/20130111.pdf>
- President Tsai Convenes Meeting on International Economic and Trade Strategy, Adopts Guidelines for 'New Southbound Policy'. (2016). Office of the President, Republic of China (Taiwan). Retrieved from <https://english.president.gov.tw/NEWS/4955>
- Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan). (2022). New Southbound Policy continues to boost Taiwan trade, investment. Economic Cooperation. Retrieved from <https://nspp.mofa.gov.tw/nsppe/news.php?post=215059&unit=379&unitname=Economic-Cooperation&postname=New-Southbound-Policy-continues-to-boost-Taiwan-trade,-investment>
- Hsu, S. (2019). Taiwan's New Southbound Policy showing strong results: trade office. Focus Taiwan. Retrieved from <http://focustaiwan.tw/news/aip/201905230017.aspx>

- Mulyanto, R. (2024). Taiwan under Lai Ching-te faces uphill battle in advancing Southeast Asia ties, diverting from China. *China Global South*. Retrieved from <https://chinaglobalsouth.com/analysis/taiwan-under-lai-ching-te-faces-uphill-battle-in-advancing-southeast-asia-ties-diverting-from-china>
- Tourism Bureau, ROC (Taiwan). (2015). Average Daily Expenditures per Visitor by Residence. In *Annual Statistical Report on Tourism 2015*. Retrieved from http://admin.taiwan.net.tw/upload/contentFile/auser/b/annual_statistical_2015_htm/pic/p_23.jpg
- Hernandez, J. C. (2016). China Suspends Diplomatic Contact with Taiwan. *New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2016/06/26/world/asia/china-suspends-diplomatic-contact-with-taiwan.html>
- Transportation Bureau, ROC (Taiwan). (2017). Report on the Discussion of How to Transform the Tourism Industry to Effectively Increase Its Competitiveness in the Future, in Response to the Declining Number of Mainland Tourists and the Launch of the New Southbound Policy. Retrieved from <http://admin.taiwan.net.tw/upload/public/20170420/9cacd049-5d78-4ac4-8e28-f626ac7e98af.pdf>
- Bureau of Consular Affairs, Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan). (2024). Visa-Exempt Entry. Retrieved from <https://www.boca.gov.tw/cp-149-4486-7785a-2.html>
- Shan, S. (2017). MOTC Dismisses Rumors of Bureau ‘Tourist Subsidy.’ *Taipei Times*. Retrieved from <http://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2017/05/09/2003670232>
- Taiwan Tourism Bureau. (2019). Taiwan Tourism Market. Retrieved from https://admin.taiwan.net.tw/upload/contentFile/auser/b/annual_2019_htm/en/01_2_Taiwan-Tourism-Market.html
- Leiss, W. (1977). *The Modern World-System: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*, Immanuel Wallerstein, New York: Academic Press, 1974, pp. xiv, 410. *Canadian Journal of Political Science*-*revue Canadienne De Science Politique*. doi: 10.1017/S0008423900039573
- Taipei Times. (2023). Taiwan's economy sees record growth in Q2. *Taipei Times*. Retrieved from <https://www.taipeitimes.com/News/biz/archives/2023/07/31/2003803987>

- Nguyen Thi Phi Nga, Ph.D. (2022). Taiwan's water management and conservation: Taiwan's success and challenges in dealing with water resources. Taiwan Fellowship. Retrieved from https://taiwanfellowship.ncl.edu.tw/files/scholar_publish/2002-fkkvjuljwizydxk.pdf
- Ou, X. (2024). Value of goods exported from Taiwan 2013-2023. Statista. Retrieved June 20, 2024, from <https://www.statista.com/statistics/324630/taiwan-export-value-of-goods/>
- O'Neill, A. (2024). Gross domestic product (GDP) in Taiwan 2029. Statista. Retrieved June 20, 2024, from <https://www.statista.com/statistics/727589/gross-domestic-product-gdp-in-taiwan/>
- Chen, D. I.-r. (2020). Moving toward a more inclusive society: The educational policy of new immigrant children in Taiwan. Taiwan Insight. Retrieved from <https://taiwaninsight.org/2020/08/21/moving-toward-a-more-inclusive-society-the-educational-policy-of-new-immigrant-children-in-taiwan/>
- Everington, K. (2024). 86% of international students want to work in Taiwan after graduation. Taiwan News. Retrieved from <https://www.taiwannews.com.tw/news/5070885>
- Taiwan Ministry of Economic Affairs. (n.d.). New southbound policy. Retrieved June 20, 2024, from <https://newsouthboundpolicy.trade.gov.tw/PageDetail?pageID=50&nodeID=94>
- Chen, C.-H. (2023). Is Taiwan's New Southbound Policy effective in the global supply chain? Chung-Hua Institution for Economic Research. Retrieved from <https://newsouthboundpolicy.trade.gov.tw/PageDetail?pageID=50&nodeID=94>
- U.S. Department of State. (1998). Background notes: Taiwan. U.S. Department of State. https://1997-2001.state.gov/background_notes/taiwan_1098_bgn.html
- BBC News. (2024). Profile: Tsai Ing-wen, Taiwan's first female president. BBC News. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-asia-16464515>